Стар. 4 — 5 Ліст са Швецыі

„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr.

Ніва

№ 35 (79) БЕЛАСТОК, 1 ВЕРАСНЯ 1957 г. ГОД II

Магільнік? — Не. Няма тут ніводнай магілы...

...тут пачынаецца царства жабракоў

У падножа Грабаркі.

(Чытай рэпартаж на стар. 6)

Перад II-гім Пленум Галоўнага Праўлення БГ-КТ

II Пленум ГП БГ-КТ, які адбудзецца 15 верасня г. г. зоймецца шэрагам істотных праблем, якія хвалююць шырокія колы беларусаў у Польшчы. І таму на падрыхтоўку гэтага Пленум, Галоўнае Праўленне звяртае асаблівую ўвагу. Хочам, каб у падрыхтоўцы матэрыялаў на Пленум прыняла ўдзел, як найбольшая частка актыву таварыства.

На апошнім пасяджэнні Прэзідыума ГП была вызначана 11-асабовая камісія. Яе заданне — гэта сабраць матэрыялы з паветаў і апрацаваць праблемы, якія і будуць разважацца на Пленум. У склад камісіі ўвайшлі прадстаўнікі ГП і ўсіх праўленняў павятовых аддзелаў БГ-КТ.

На тым самым першым пасяджэнні камісіі вырашана правесці ва ўсіх паветах нарады прэзідыумаў праўленняў павятовых аддзелаў, каб абмеркаваць справы звязаныя з Пленум. Нарады адбыліся ўжо ва ўсіх паветах. Сабраныя матэрыялы ўжо даказваюць, якімі справамі зоймецца Пленум.

Бадай самым галоўным пытаннем з'яўляецца арганізацыйнае ўмацаванне таварыства. Цяперашні арганізацыйны стан таварыства з'яўляецца нездавальняючым. Ясна, што пры так невялічкай колькасці гурткоў і членаў БГ-КТ немажліва ўласціва рэалізаваць нашыя намеры. Дагэтуль не ўдалося згуртаваць у радах таварыства шырокага грамадскага актыву, што яшчэ болей паглыбляе нашыя цяжкасці.

У сучасны момант у таварыстве канкрэтнай дзейнасцю займаецца невялічкая жменька штатных работнікаў. Сярод грамадскага актыву мала хто ўдзельнічае ў дзейн[...]і таварыства. Не здолелі мы прыцягнуць шырокіх колаў настаўнікаў беларускіх школаў, не прыцягнулі актыўных дзеячоў КПЗБ і «Грамады», не цікавіліся належным чынам жыццём моладзі, што закончыла беларускія сярэднія школы і цяпер пражывае на вёсцы. Гэтыя людзі маглі-б нам шмат у чым дапамагчы.

(Працяг на стар. 2)

12-ты гурток у Бельскім павеце

У вёсцы Леўкі (Бельскі павет) нядаўна сарганізаваўся гурток Беларускага грамадска культурнага таварыства ў склад якога ўвайшло 13 чалавек. Старшынёй гуртка выбраны Хведар Дзямянюк, а сакратаром — працаўнік Прэзідыума ГРН у Парцаве — Зіна Сахарчук.

Такім чынам у Бельскім павеце існуе 12 гурткоў БГ-КТ

М. Х.

Добры прыклад рабочых з Лясанкі

Збор добраахвотных складчын на Выдавецкі фонд адбываецца. Сотні тысячы беларусаў у меру сваіх магчымасцяў ахвяравалі пэўныя грашовыя сумы на падтрымку надзвычай патрэбнай справы.

Нядаўна рабочыя цагельні Лясанка ля Міхалова склалі на Выдавецкі фонд БГ-КТ 512 зл. 40 гр. Сваёй дружнасцю і калектыўнай ініцыятывай паказалі, у прыклад другім, як трэба трактаваць нашу супольную вялікую справу. (с)

Дажынкі

Жытка выжатэ,
І над пожняю
Разагнуліся
Жнеі гожыя.

І паставілі
Перапёлачку.
Праспявалі мы
Ясну долечку.

— Ой, вылець, вылець,
Перапёлачка,
Жытка выжатэ
З свайго полечка.

Плён, высокі плён, —
Песня чуецца, —
У наш вольны дом,
Што будуецца.

Песня спетая,
Чарка выпіта,
Песня гэтая
Незабытая.

УЛАДЗІМІР ГАЙДУК.
Тарнопаль
Гайнаўскі павет

Нявырашаныя справы Залесся

Цяжка даехаць да Залесся ў Сакольскім павеце. Едучы праз Кузніцу, яшчэ кіламетраў 10-ць трэба праехаць па моцна забалочанай дарозе. Не лепшая сітуацыя, калі хацелі-б мы паехаць праз Сідру.

Часта аб гэтым гутарылі сяляне навакольных вёсак і вырашылі, што трэба пабудаваць дарогу. Прынята пастанову пабудаваць яе ў рамах грамадскага абавязацельства.

Пастанову выканалі. На працягу 1 года пабудавалі 900 м дарогі. Засталося пабудаваць яшчэ каля 700 метраў у ГРН — Сідра. Але гаспадары Сідры не клапоцяцца аб гэтай вельмі важнай для жыхароў справе.

Нічога там не робіцца.

Справа цягнецца ўжо 3 гады.

Не без віны тут і Павятовая рада ў Саколцы. Яе прадстаўнікі часта абяцалі дапамагчы ў будове дарогі. Дагэтуль, абяцанкі засталіся абяцанкамі.

Не менш турбуе Залессе і той факт, што няма тут ГС, якая да нядаўна тут існавала.

Цяпер вёскі, якія падлягалі да ГС — Залессе, падлягаюць да Сідры, Новага Двара, і Кузніцы.

З самага Залесся да гэтых трох мясцовасцей — ад 8—10 км. Але не ў гэтым уся бяда.

Справа ў тым, што ў краме ў Залессі вельмі часта няма хлеба, нафты, жалеза.

Каб ліквідаваць гэтаку сітуацыю, трэба было-б сарганізаваць у Залессі ГС. Падлягала-б да яе восем крамаў. Напэўна было-б больш усякіх матэрыялаў.

Ёсць яшчэ адзін козыр на карысць Залесся. Менавіта: быў там пабудаваны будынак і шопа прызначаная для ГС. Сёння ў вялікім будынку выкарыстана толькі адну залу на краму, а дзве стаяць пустымі. Тое-ж самае з шопай.

ПЗГС павінен падумаць над гэтай праблемай і вырашыць яе на карысць грамадзян Залесся і навакольных вёсак.

Вельмі часта патрэбны гаспадарам пазыкі на закупку неабходных у гаспадарцы рэчаў. І тут зноў бяда — няма ГКС (Гміннай касы спулдзельчай). А калісь ГКС там была.

Гаспадары з навакольных вёсак мусяць траціць цэлыя дні, каб атрымаць пазыку. (М. М.)

25 жніўня г. г. закончыўся ў Супраслі (Беластоцкага павета) 25-днёвы курс мастацка-тэатральны ў якім узяло ўдзел 42 настаўнікаў з Беласточчыны.

Шкада, што на гэтым курсе было мала настаўнікаў з Гайнаўскага, Бельскага і Беластоцкага паветаў.

(фото — Рыбінскі)

Змены ў тамажнай тарыфе

Ад пэўнага часу назіраецца, што з кожным днём узрастае колькасць пасылак высланых у Польшчу з-за мяжы і наадварот.

Часта сваякі, якія пражываюць за мяжой прысылаючы пасылкі, дапамагалі родным у краіне.

Тое-ж самае рабілі і жыхары Польшчы.

Аднак у апошнім часе назіраўся факт, што ў пасылках было шмат перцу, гумы да жуйцця і іншых рэчаў, якія былі прызначаны на спекуляцыю. Гэта ўжо не была дапамога сваякам.

Каб зліквідаваць гэтую ненармальную з'яву нашыя ўлады пастанавілі падвыжшыць тамажныя заплаты за ўвоз замежных рэчаў.

Ад 1 верасня тамажная заплата за перац будзе на 50 прац. вышэйшая, за гуму да жуйцця на — 1 400 прац., хустачкі на галаву на 80 прац., аўтамабілі на 500 прац. і г. д.

Адначасова ўведзена тамажную заплату за вываз тавараў з Польшчы.

Новая пастанова прадугледжвае, што высылка аднаго кілограма сушаных грыбоў будзе каштаваць 400 зл., 1 кг крышталаў — 200 зл., 1 кг пуху — 1000 зл., 1 кг. вендліны — 50 зл. і т. д.

Агульна падвышана тамажную заплату на 39 тавараў. (мм)

Прыпамінаем аб падпісцы на „НІВУ" на IV квартал 1957 г.

Перад II-гім Пленум Галоўнага Праўлення БГ-КТ

(Працяг са стар. 1)

Нявырашаным і мала сфармуляваным пытаннем ёсць перспектыва далейшага развіцця беларускай асветы.

Адносна колькасці школаў сітуацыя не прадстаўляецца так кепска — горш з узроўнем навучання ў беларускіх школах, якія ёсць ніжэйшым чым у польскіх школах. Адна з галоўных прычын такога стану, заключаецца ў тым, што большасць настаўнікаў па беларускай мове не мае поўных кваліфікацыяў. Сярод значнай часткі беларускіх настаўнікаў назіраецца нядобрая з'ява недацэньвання ўсёй важнасці паглыблення сваіх ведаў па гэтаму прадмету. Мала знаходзіцца ахвотных паступіць на кафедру беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце або на аддзяленне беларускай мовы пры Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку.

Дрэнна абстаяць справы і ў школах з беларускай мовай навучання.

Развіццю беларускай асветы моцна перашкаджаюць неўласцівыя адносіны бацькоў — беларусаў, вынікаючыя з несвядомасці і браку нацыянальнай гордасці.

Узнікае новае пытанне: як вучыць беларускай мовы, гісторыі і літаратуры беларускіх дзяцей ва ўзросце па-за школьным? Гэта галоўная праблема, якая павінна быць грунтоўна развава́жана на Пленум.

Мы не выйшлі з беларускай культурай да мас шырокім фронтам. Праца ГП на гэтай ніве абмяжоўвалася амаль выключна да арганізацыі мастацкіх гурткоў і час-ад-часу лекцый на культурна - асветныя тэмы, і то ў большасці выпадкаў, у асяроддзях гарадскіх. Асноўная маса беларускага насельніцтва застаецца далей не абнята нашай дзейнасцю.

На Пленум трэба будзе значна лепш падумаць пра формы культурнай працы таварыства, якім спосабам можна было-б шырэй чым дагэтуль азнаёмліваць беларусаў і палякаў з багаццем беларускай культуры.

Не выкрываю тут усіх спраў, аб якіх будзе дыскусія на Пленум. Я ўзняў толькі тыя справы, якія падказвае актыў. А гэта справы істотныя і вырашэнне іх будзе мець агромнае значэнне для далейшай працы таварыства.

А. ДАВІДЗЮК
Старшыня Галоўнага Праўлення БГ-КТ

Пастанова Урада адносна рынковых закупак збожжа

У апошніх днях Урад прыняў пастанову аб рынковых цэнах збожжа.

Пастанова прадугледжвае, што прадаваць па рынковых цэнах збожжа могуць: — аднаасобныя сялянскія гаспадаркі; сельскагаспадарчыя кааператывы; гурткі супольнай апрацоўкі зямлі; земляробскія гаспадаркі, якія падлягаюць дзяржаўным, кааператыўным і грамадскім установам.

Аднака-ж, каб магчы прадаваць збожжа па рынковых цэнах, трэба здаць абавязковыя пастаўкі за 1957 год, а таксама даўгі за мінулыя гады і пасяўныя пазыкі.

Збожжа могуць прадаваць таксама гаспадаркі, якія не падлягаюць пад абавязковыя пастаўкі.

Закупкі будуць праводзіць ГС-ы і ПЗГС-ы.

Пастанова прадбачвае наступныя цэны за 100 кг: жыта — 230 зл; пшаніца (усе гатункі апрача шклістай) — 330 зл.; пшаніца шклістая — 340 зл.; ячмень (прыгодны для вырабу піва) — 265 зл.; ячмень (іншыя гатункі) — 240 зл.; авёс — 230 зл.; кукуруза — 370 зл.; і збожжавыя мешаніны — 210 зл.

Калі збожжа не будзе адпаведнай якасці, то і цэны будуць адпаведна меншыя.

Новым у пастанове з'яўляецца і тое, што з закупкай збожжа не будзе вязацца прадажа дэфіцытных тавараў, так, як гэта было дагэтуль.

У бягучым годзе дзяржава прапануе гаспадарам адпаведную цану, якая пакрывае кошты вытворчасці і прыносіць адпаведны даход, прапарцыянальны да даходаў атрымоўваных у іншых галінах сельскагаспадарчай вытворчасці.

Па старонках друку

«20 мільярдаў злоты плацім мы сёння ўсялякай масці злодзеям грамадскай маёмасці і камбінатарам. На кожную 5-ціасабовую сям'ю ў Польшчы прыпадзе гэта ў год 3.500 зл Калі-б мы маглі з гэтай сумы што-небудзь «зберагчы», можна было-б працоўным павысіць зарплату».

Гэтымі, словамі сказанымі адным з кракаўскіх юрыстаў, Мікалаям Толканам, распачынае Уладыслаў Махэек у «Жыцю Літэрацкім» свой артыкул пз. «Раздзяўбуць нас крукі, вароны»...

Гэта аднак не ўсё.

Трэба да ўспамянутай сумы дадаць мільярды злоты, якія атрымоўваюць камбінатары ў выглядзе хабараў.

Падаючы шэраг прыкладаў як: вядомая справа аферыста Дзядоня і іншых, аўтар артыкула сцвярджае, што нашы органы справядлівасці надта-ж ліберальна падыходзяць да гэтых злачынстваў.

Камбінатары часта водзяць за нос суды, прытвараючыся псіхічна хворымі. Справы працягваюцца па некалькі год, а грамадства не мае адказу на хвалюючыя яго справы.

Вывады У. Махэйка можна звесці да наступнага: — Не гледзячы на тое, што ёсць людзі, якія лічаць турэмнае заключэнне зусім не найлепшым спосабам ліквідацыі існуючай сітуацыі, аднака ж злачынцаў трэба судзіць і то моцна.

Адзін селянін у гутарцы сказаў аўтару артыкула: — «Гамулцы трэба даць бізун „зяржынскага, тады будзе парадак».

Магчыма, што так.

Ці ў Польшчы не можна чытаць Бальзака? Напэўна кожны з нашых чытачоў засупярэчыў-бы гэтаму. Бо і чаму-ж так? Творы Бальзака выдаюцца ў Польшчы ў шматтысячных тыражах, а тут такое пытанне. Гэта ў Польшчы — сказаў-бы хтось, — немагчымае.

А аднак яшчэ так ёсць. Піша аб гэтым З. Слаеўскі ў «Новай Культуры». Аўтар стараўся ў адной з Курыяў (адміністрацыйная адзінка касцёла на чале якой стаіць біскуп), атрымаць дазвол на чытанне кніжак, якія знаходзяцца на касцельным індэксе (забароненыя).

Каб атрымаць там кніжку, напрыклад Бальзака, трэба мець пасведчанне, што той, хто просіць, з'яўляецца студэнтам філалагічнага факультэта і... апінію ад мясцовага ксяндза.

Аўтар не атрымаў такой апініі. Аднак перагледзеў спісак забароненых касцёлам кніжак выданы ў 1938 г.

А вось каго, між іншым, нельга чытаць: успамянутага ўжо Бальзака, два артыкулы Міцкевіча з «Трыбуны Людаў», Стэндаля, Жорж Санд, Золя і шмат, шмат іншых.

І хто-б мог падумаць, што такія рэчы творацца ў другой палове XX стагоддзя.

Амаль увесь друк паведамляе аб выніку працы камісіі ўнутраных спраў у Сейме. Між іншым, друкуе такую даведку тыднёвік «Пшэкруй».

Як вынікае з даведкі, ў Польшчы пражывае ля 500.000 грамадзян няпольскай нацыянальнасці. Менавіта: 200.000 украінцаў, 120.000 беларусаў, 65.000 немцаў, 50.000 яўрэяў, 15.000 славакаў, некалькі тысяч літоўцаў. У Польшчы пражывае, таксама вялікая група македонцаў і грэкаў, якія прыбылі ў Польшчу 10 год назад — пасля грамадзянскай вайны ў Грэцыі.

Не ведаем, адкуль камісія мела матэрыялы, аднак здаецца, што яны не поўныя. Не ведаем, як з іншымі нацыянальнымі меншасцямі, аднак, што да ліку беларусаў, то ёсць іх напэўна больш.

М. М.

Наш каментарый

„Вельмі мала і вельмі позна"

Так сказаў нядаўна амерыканскі сенатар Кэнеды ў сваім выступленні ў сенаце ЗША адносна гаспадарчай дапамогі для нашай краіны.

Як вядома, сенатар Кэнеды выступіў з прапановай у якой моцна крытыкаваў Міністэрства замежных спраў ЗША, за яго палітыку адносна краін ўсходняй Еўропы і галоўным чынам, адносна нашай краіны. Палітыку Далеса назваў ён недарэчлівай. Прыкладам гэтага было заключэнне пасля шматлікіх перашкод дагавору аб грашовым крэдыце нашай краіне і продажы тавараў. Польская дэлегацыя — сказаў Кэнеды — прасіла нас аб пазыку ў колькасці 300 мільёнаў долараў, а атрымала менш чым 100 мільёнаў долараў. Польшча патрабавала 1 мільён тон пшаніцы і 100 тысяч тон бавоўны, а атрымала толькі палавіну гэтага ўсяго.

Абмяркоўваючы гэтае пытанне Кэнеды даказаў, што прычынай незадавальняючай дапамогі ЗША для Польшчы быў факт, што Далес сумляваўся ці варта дапамагаць краіне, якою кіруюць комуністы. І другая прычына — гэта вельмі невыгоднае законадаўства ЗША, якое забараняе дапамагаць краінам соцыялістычнага лагера.

У прамове Кэнеды ўсё яшчэ многа было ўспамінаў аб неабходнасці змянення грамадскага ладу ў нашай краіне і як бачым, сенатар Кэнеды думае, што амерыканская дапамога павінна дапамагчы ліквідаваць соцыялістычны лад ў нашай краіне, ці — як мы гэта называем — хоча нас купіць за долары.

Нашае становішча зразумелае. Хочам супрацоўнічаць з усімі дзяржавамі, патрабуем дапамогі і не за дарма — мы за яе заплацім, але свой суверэнітэт будзем берагчы як вока ў галаве і нікому не ўдасца нас купіць за долары.

НОВЫЯ ПРАПАНОВЫ

У той час, калі ў Вашынгтоне выступаў Сенатар Кэнеды, прадстаўнікі заходніх дзяржаў на пасяджэнні ў Лендане рашыліся зрабіць нейкі крок у справе збліжэння становішчаў адносна раззбраення. Высунулі яны новыя прапановы, у якіх згаджаюцца спыніць доследы з атамна-вадароднай зброяй на 1—2 гады.

Такім чынам, згода ўжо ёсць, але не без умоў з іх боку. У заяве заходніх дзяржаў гаворыцца, што доследы будуць спынены тады, калі будзе падпісана агульная канвенцыя аб частковым раззбраенні; калі прыпыніцца прадукцыя атамна - вадародных матэрыялаў — і калі будзе наладжана сухапутна-паветраная кантроля ў такім выглядзе, у якім запрапануюць ЗША.

Як бачым, ЗША не пакідаюць сваіх намераў затармазіць перагаворы аб раззбраенні і выступаюць з такімі прапановамі, якія ўзалежніваюць паразуменне аб вырашэнні гэтага пытання — і якія не могуць быць вырашаны ў хуткім часе.

Мы гэта ведаем.

Аднак заходняя прапаганда новую прапанову ЗША называе крокам наперад да збліжэння поглядаў.

Міжнародныя назіральнікі гавораць, што рашэнне ЗША падыктавана ахвотай пераняць у свае рукі ініцыятыву ў справе раззбраення ўжо перад тым, пакуль справа раззбраення будзе абмяркоўвацца на генеральнай асамблеі ААН і такім спосабам падняць свой аўтарытэт у вачах людзей усяго свету.

Цікава, толькі, ці ЗША будуць мець дасягненні, калі яны свае прапановы прадстаўляюць толькі для прапаганды?

М. НАСОВІЧ

„Некаторыя думаюць...

...што ліквідацыя аднаго чалавека можа ўсё змяніць. Забіта майго папярэдніка, палкоўніка Малькі, але ўсё засталося па «старому». Надта многа ёсць нас, прыхільнікаў незалежнасці Сірыі, каб адно забойства магло мець уплыў на палітычную арыентацыю краіны» — нядаўна сказаў у размове з польскім карэспандэнтам палкоўнік Сэррай, шэф сірыйскай разведкі і контрразведкі.

Дапраўды. Пачынаючы ад 1949 года адбылося ў Сірыі шэраг урадавых пераваротаў. За кулісамі кожнага такога перавароту знаходзіўся або англійскі, або амерыканскі, або французскі капітал. Па ўсходняму шумныя вуліцы Дамаска — сталіцы краіны — не раз былі сведкамі крывавых падзей.

У чым-жа прычына барацьбы трох вялікіх капіталістычных дзяржаў за ўплывы ў Сірыі?

Галоўнай прынадай для манапалістаў з'яўляецца арабская нафта. У Сірыі таксама ёсць нафта .На яе паклала сваю лапу кампанія «Ірак петралеум кампані» утворана капіталам Англіі, ЗША і Францыі. Праз тэрыторыю Сірыі, ад Кіркука да Баніяса і Трыполі (у Лівані), праходзіць вялікі нафтапровод належачы да гэтайжа кампаніі.

Англіі хацелася-б, каб Сірыяй правілі людзі паслухмяныя яе палітыцы; Злучаным Штатам Амерыкі таксама хацелася-б мець сваіх людзей у сірыйскім урадзе; Францыя стараецца не быць апошняй у гэтай «грызні» за тлусты кавалак... у выглядзе сірыйскай нафты.

У месяцы лютым 1954 года была звергнута дыктатура Шышэклі, адбыліся новыя выбары ў новы парламент. Дадзена большую свабоду левым партыям. З таго часу сірыйская палітыка рашуча пайшла на незалежнасць, што выклікала ўсялякія рэпрэсіі, асабліва з боку Англіі і ЗША. Маленькая Сірыя абкружана краінамі аб'-

еднанымі ў агрэсіўны Багдадскі мілітарны блок, змантаваны Злучанымі Штатамі Амерыкі.

Палітыка Сірыі — незалежная, але ў краіне яшчэ застаўся заграгічны капітал, які мае ў сваіх руках значную частку эканомікі краіны.

Нядаўна ў Сірыі выкрыта новую антыурадавую змову, арганізаваную амерыканскімі дыпламатамі.

Сірыя ўсімі сіламі намагаецца пазбавіцца капіталістычных «дабрадзеяў».

(М. М. і С. Я.)

Размаўляем з Нілам Гілевічам

Ніл Гілевіч нарадзіўся ў 1931 годзе ў вёсцы Слабада, Лагойскага раёна. Мінскай вобласці.
У сучасны момант з'яўляецца аспірантам у Беларускім дзяржаўным універсітэце імя Леніна.
У Саюз Пісьменнікаў БССР быў прыняты ў 1954 годзе. У 1957 годзе выйшаў у свет першы зборнік яго вершаў — «Песня ў дарогу».
Наш карэспандэнт правёў інтэрв'ю, якое ніжэй змяшчаем.

Гаварыць аб сабе, як аб паэце, мне вельмі цяжка па той простай прычыне, што зроблена мною яшчэ зусім мала, праўду кажучы, толькі пачатак. Тоненькая кніжка вершаў, якая выйшла вясной гэтага года і якую я сам раскрытыкаваў мацней, чым усе рэцэнзенты, разам узятыя, прымушае мяне на пройдзенае азірацьа, а глядзець уперад, думаць аб тым, што ўся праца, усе цяжкасці яшчэ наперадзе. І калі вызначыць мой сённяшні настрой увогуле, гэта — не задаволенасць зробленым і вялікае, наўтомнае жаданне, стварыць нешта куды больш значнае, чым да гэтага часу.

Пільна прыглядаючыся да сучаснай паэзіі і многа думаючы аб шляхах яе развіцця, аб яе месцы і назначэнні ў жыцці народа, я ўсё больш пераконваюся, што ў наш час паэзія павінна знаходзіцца на перадавых пазіцыях барацьбы за людское шчасце, за мір, без якога не можа быць шчасця, за росквіт чалавецтва.

Саступіць сёння з гэтых баявых гуманістычных пазіцый, замкнуцца ў вузкае кола дробязных асабістых перажыванняў, ахвяраваць свой талент адзінокай бярозцы або сінім вачам — гэта амаль злачынства, гэта агіднае гібенне, калі не ганебнае дэзэртырства. Затуманьваць вочы людскія чарамі якойсьці «чыстай паэзіі», расхаладняць сэрцы пустапарожняй траскатнёй, таксама як і абуджваць — сродкамі парнаграфіі і натуралізма — у чалавека звера, жывёльныя інстынкты, — гэта глумленне і здзек над людзьмі, якія прагнуць святла, якія хочуць бачыць, чуць і знаць праўду, вялікую і непераможную праўду гісторы.

Няправільна будзе думаць, што, разважаючы такім чынам, я адмаўляю пейзажную або інтымную лірыку. Крый божа! Я пісаў, пішу і буду пісаць вершы і аб прыродзе, і аб каханні, і аб смерці. Гэта і зразумела: жыццё чалавека надзвычай багатае праявамі, шматграннае і рознастайнае. Але самае важнае для паэта ўлавіць асноўны рытм жыцця, адчуць пульс эпохі, пісаць творы высокага грамадзянскага гучання.

Асабіста я ніколі не захапляўся творчасцю паэтаў у якіх відавочная цяга да фармалізму, якія мізэрную думку хаваюць пад нагрувашчаннем слоўных выкрутасаў. Я проста не разумею іх. Былі выпадкі, калі мне здавалася, што я яшчэ не дарос да разумення іх, і гэта прыносіла мне нямала засмучэння. Але прачытваючы Пушкіна, Некрасава, Купалу, Коласа і не знаходзячы ніводнага месца, якое-б мне было незразумелае, я канчатковa пераканаўся, што сапраўдная паэзія — простая і ясная, даступная сэрцу мільёнаў людзей.

На ўзорах гэтай простай і яснай паэзіі, на вершах Янкі Купалы і Якуба Коласа, а таксама Шаўчэнкі, Пушкіна, Некрасава вучыўся я рабіць свае першыя крокі ў літаратуры. «Паэтычны сверб» прачнуўся ва мне вельмі рана, яшчэ ў пачатковай школе, разам з пачуццём любві і павагі да сваёй роднай беларускай мовы, да беларускіх кніжак, якія ў дзіцячыя гады былі маімі найлепшымі сябрамі. Навагь яўляецца, што іменна захапленне і замілаванне пявучай і мілагучнай паэзіяй Купалы і Коласа, любоў да роднай мовы, натхнілі мяне на першую спробу «скласці сціщок». Глыбока пераканаңы, што без вялікай і шчырай любві да сваёй нацыянальнай мовы нельга стварыць каштоўнага мастацкага твору. Пачуццё непрыязні і агіды выклікаюць у мяне тыя, хто не шануе сваёй мовы, хто не паважае і не цэніць свайго роднага слова. Я не разумею такіх людзей, як не магу зразумець чалавека, што выракся роднай маці, якая паіла яго малаком сваіх грудзей, якая выкарміла яго і выгадавала.

Немалое, мабыць, значэнне ў маёй біяграфіі меў той факт, што на тэрыторыі нашага раёна, у вярстах 10—15 ад маёй вёскі, знаходзяцца мясціны, дзе правёў свае дзіцячыя і юнацкія гады (ды і пасля гэтага бываў) славуты баян беларускага народа Янка Купала.

Помню, якое вялікае ўражанне зрабіла на мяне, калі я даведаўся, што ў Парабках — (невялічкая вёсачка побач з нашай) адбылася падзея, якая лягла ў аснову паэмы «Адплата кахання», што з высокай хвоі ў нашым лесе відаць Бесяда, куды падростак Купала хадзіў за кнігамі, што дзеці з Прудзішча, дзе некалькі год пражыў маленькі Янка, прыходзяць за ягадамі ў тое-ж урочышча, куды ходзім і мы. Невыказнае радаснае хваляванне ахоплівала мяне пры думцы, што можа быць гэтымі самымі сцежкамі хадзіў у маленстве Купала, што ён любаваўся гэтым пудоўным краявідам і чэрпаў з мілых сэрцу малюнкаў сабе натхненне.

Любоў да сваёй Радзімы, да свайго народу, да сваёй роднай мовы — адзіная жыватворчая крыніца, бальзам якой можа натхніць на сапраўднае мастацтва. Аб гэтым я заўсёды думаю — і з радасцю, і з горыччу. З радасцю, калі бачу гэтую любоў, жывую і трапяткую; з горыччу, калі заместа любві бачу абыякавасць або халодны разлік.

НІЛ ГІЛЕВІЧ

Ніл Гілевіч.

САД

Ціха ў садзе вецер йграў,
Лёгка струны шамятаў,
Песню ціхую шумеў,
Ціха, ціха, як умеў.
Лёгка кветкі калыхаў,
Пчолкі да сну спаці клаў,
Міла песціў лісці дрэў.
Ціха, ціха, як умеў.
Потым пырхнуў, уздрыгнуў,
Усё ў садзе калыхнуў,
І зноў сеў, пачаў свой спеў,
Ціха, ціха як умеў.

ЯНКА ДУБІЦКІ

Бельск

Мгр. В. Белаказовіч 2)

ЗАСНАВАННЕ БЕЛЬСКА

Рускія хронікі падаюць, што Бельск быў заснаваны Яраславам І. Згодна з яго думкай, Бельск павінен быў быць фарпостам хрысціянства ў краіне ятвягаў. Летапісец у 1235 годзе гаворыць аб Бельску і асабліва падкрэслівае, што гэтая мясціна належыць да князёў галіцка - валыньскіх. У сувязі з тым прыбываюць сюды людзі часткова з Галіча і Валыні, часткова з Кіева. Гэта — шляхта, духавенства, купцы і рыцары з сваімі слугамі. Княжская ўлада і яе прадстаўнікі на месцы вельмі многа ўвагі ўдзяляюць будаўніцтву царквоў і пашырэнню рэлігіі.

Такім чынам насельніцтва Бельска і яго навакольля належалі да ўсходне - славянскай старарускай групы. Цікава заўважыць, што некаторыя рысы старарускай мовы захаваліся да сённяшняга дня ў аколіцы Бельска.

БАРАЦЬБА ЗА БЕЛЬСК.

На сваім шляху гісторыі Бельск многа бачыў бяды. Не аднойчы ён падвяргаўся цяжкім гістарычным выпрабаванням. Насельніцтву Бельска прышлося зведаць і перанесці нямала гора. Няшчасце Бельска і земляў да яго прымыкаючых, было ў тым, што яны ляжалі якраз ў такім месцы, дзе сустракаліся рознага тыпу ўплывы, дзе вялі барацьбу за сваё існаванне розныя плямёны. Да Бельска прад'яўлялі правa і хацелі валодаць яго аколіцамі не толькі рускія князі, а таксама мазавецкія і літоўскія. Без усялякага сораму на гэтую мясціну глядзелі сваімі воўчымі вачыма крыжоўцы.

Бельск вельмі многа пацярпеў у час нашэсця войск манголькага правадыра Батыя, які разбурыў горад і вынішчыў людзей з іх дабыткам (1240). Пасля гэтага пляменнік Мэндога Эрдзівіл Мантвіловіч на чале літоўцаў захапіў Бельск і распачаў яго адбудову. Аднак нядоўга трымалася ўлада Эрдзівіла ў гэтай мясцовасці, бо Бельск зноў быў далучаны да валыньскага княства з яго князем Уладзімірам. Апошні вельмі многа ўвагі звяртаў на развіццё царквоў і распаўсюджванне праваслаўнай рэлігіі. Ён гэтаксама забяспечыў Бельскія царквы ў абразы, рэлігійныя і набажэнскія кнігі.

У 1253 годзе рымскі папа Інакенцій IV прызнаў Падляша на векавую ўласнасць кракаўскаму князю Балеславу Устыдліваму. Аднак гэты чын быў толькі пустой фармальнасцю, так як фактычная ўлада над гэтай краінай пераходзіць да Літвы. Пачынаючы з XIV ст. таксама і Бельск пераходзіць пад уладу Літвы. На падставе ўмовы Казіміра Вялікага з літоўскімі князямі ў 1366 годзе Бельск разам з радам другіх гарадоў быў прызнаны троцкаму князю Кейстуту. Прычым Казімір Вялікі абяцаў, што кароль ніколі не будзе прад'яўляць прэтэнзіі да Падляша. Аднак у гэты перыяд на Бельск часта нападаюць татарскія, крыжацкія і мазавецкія войскі.

Правадыр крыжакоў Вінрык Кніпродэ ў 1377 годзе доўга трымаў у асадзе гэтую мясціну. Бельскі вайсковы гарнізон і жыхары Бельска мужна абараняліся. Яны не хацелі ўпусціць крыжакоў у свой родны горад. Не могучы захапіць у свае рукі Бельска, Вінрык Кніпродэ аддаў прыказ сваім рыцарам агнём і мячом нішчыць, руйнаваць і паліць яго наваколлі.

Ягайла ў 1390 годзе аддаў Бельск разам з іншымі гарадамі Падляша мазавецкаму князю Яну Старэйшаму. З гэтага часу пачынаецца вялікі наплыў на Падляша мазурскай шляхты, якая займае пераважна яго заходнюю частку.

З перадачай Падляша мазавецкім князям не згаджаўся літоўскі князь Вітальд і літоўска - руская шляхта. Пазней Вітальд ізноў з'еднаў Бельск з Літвой. У 1430 годзе Бельск атрымаў ад Вітальда магдэбурскае права. Вітальд многа ўвагі звяртаў на развіццё ўсяго Падляша, у тым ліку і аднаго з яго старэйшых гарадоў — Бельска. Князь Вітальд будаваў касцёлы, умацоўваў замкі, наладжваў дарогі і масты. Ён не толькі ўстанавіў у Бельску самакіраванне, але і скасаваў падатак з гарадскіх даходаў у княжскую казну. Усе гэтыя мерапрыемствы Вітальда абумовілі бурнае развіццё Бельска. Гэта ён падрыхтаваў грунт пад тое, што пазней Бельск стаўся сталіцай поўночнага Падляша.

(Працяг у наступным нумары)

Па слядах нашых артыкулаў

...Ну што-ж з гэтага, што вы ўсё запісваеце, мы не верым, што нам хто дапаможа

Так гаварылі да мяне год таму назад работнікі капальні крэйды ў Мельніку, калі я натаваў усе іх скаргі. Праўда, што іх было не мала. І ў артыкуле пад загалоўкам «Гэтага нельга забыць» № 17 ад 24.VI.1956 г.) мы паказалі недарэчнасць сістэмы аплачвання работнікаў, якія грузяць крэйду ў параўнанні з тымі, якія яе капаюць.

Мы пісалі таксама аб неабходнасці механізацыі капальні, дзе «спрадвечным спосабам пры дапамозе кіркаў адбіваюць крэйду і грузяць яе ў машыны». Што... «трэба даць ёй (капальні) гэтую жыватворчую і танную сілу, якой з'яўляецца электрычнасць, трэба зацікавіцца праектам пабудовы чыгункі».

Электрыфікацыя — чыгунка — праўда, што гэта вельмі смелыя мары. Нічога тады дзіўнага, што чалавек, які праз некалькі год на трыбусе насіў 50-ці кілограмовыя мяшкі і зарабляў пры гэтым 6 (шэсць) злоты ў дзень не верыў, што можа нешта змяніцца ў яго цяжкай працы — «Самай пісанінай нічога не зробяць!» — казалі работнікі. Гэта праўда! Але пасля нашага артыкула зрабіўся шум. Пачало пісаць «Жыце Беластоцкае» і «Газэта Бяластоцка». Пайшлі ў рух інтэрвенцыі ва ўсе міністэрствы. Прафсаюз пачаў цікавіцца ўмовамі працы работнікаў. Мельнік стаўся важным.

Не хочам браць сабе ўсяе заслугі, але прыемна нам было цяпер даведацца ад дырэктара капальні аб вялікіх зменах, якія ад таго часу там паўсталі. Перадусім унармавана там заробкі работнікаў так, што ўсе работнікі зарабляюць амаль пароўні. Няма ўжо пакрыўджаных. Уведзена механічную капарку, закуплена свой бульдозер, якім адкрываюць верхні чорны слой зямлі, а таксама працуюць сваім транспартам, а не карыстаюцца ПКС-ам.

Закуплена два электрычныя млыны і некалькі электрычных матораў.

— Электрычных? — спытаеце. Так, так — ужо ў Мельніку робяць інсталяцыю, а ў І-ым квартале 1958 года паплыве там электрычнасць. Гэтая сама «жыватворчая і танная сіла», за якую мы так ўсе біліся.

Пры гэтым будзе яшчэ электрыфікавана, апрача Мельніка, сем навакольных вёсак, як: Машчона Каралеўская, Радзівілаўка, Алендры, Аслова, Анісін, Сутна і Неміраў. Праўда, што гэта важна!

— А чыгунка? — спытаеце. Вось у тым справа, дзеля чаго пачынаем нанава.

Усе ўстановы падтрымліваюць праект чыгункі. Асабліва гэтай справай заняўся Дымітр Санько - Саўчэнка, пасол Сейма. Аднак Міністэрства ПКП адкінула гэты праект, матывуючы загадам № 13 Старшыні Урада Міністраў ад 21.І.57 г. №3 («Монітор Польскі» №6 ад 26.І.57 г.), што гэты праект павінен быць... «папярэджаны дакладнымі эканамічнымі доследамі пацвярджаючымі рэнтабельнасць гэтай будовы ў сувязі з невялікімі перавозамі ў першым перыядзе, у параўнанні да агульных коштаў будовы».

Так адказала міністэрства. А як ёсць у рэчаіснасці? Аб'ём крэйды ў Мельніку аблічаецца на 12 мільёны 322 тысячы тон. Калі будзем здабываць яе «спрадвечным спосабам», як дагэтуль — г. зн. 30.000 тон у год — то нам яе хопіць на... 400 год.

Адзін кілометр чыгункі каштуе мільён злоты. Разам 12 кілометраў чыгункі ад Семятыч да Мельніка будзе каштаваць 12 мільёнаў.

Калі мы электрыфікуем капальню і давязем да яе чыгунку, тады прадукцыя яе ўзрасце да 215.000 тон ў год, вартасці 121 мільёнаў злоты.

Тады вельмі лёгкі рахунак, што гэтыя грошы поўнасцю пакрылі-б чыгуначную інвестыцыю. Але пакуль-што капальня ў Мельніку гэтых грошай не мае. Але будзе іх мець напэўна. Нашай крэйдай цікавіцца заграніца. Таму дамагаемся ад Міністэрства ПКП, неабходна вырашыць справу пабудовы чыгуначнай дарогі да Мельніка.

І. РЫБІНСКІ

Буслы гатовяцца да адлёту.

Сельскагаспадарчыя гурткі ў Дуброўскім павеце

У Дуброўскім павеце ў апошні час нядрэнна сталі развівацца сельскагаспадарчыя гурткі. Існуючыя ўжо 23 гурткі згуртоўваюць 537 членаў. Некаторыя гурткі выступілі з даволі карыснымі ініцыятывамі. Напрыклад, сельскагаспадарчы гурток у Гродзіску не толькі пакладае шмат намаганняў, каб узняць на вышэйшы ўзровень сельскагаспадарчую культуру, але, таксама зварочвае шмат увагі на эстэтыку сваёй вёскі.

У апошні час ініцыятыву гуртка адносна пабудовы маставой, насаджэння паабапал вуліцы дрэўцаў і ўкладкі ходнікаў, падтрымалі ўсе жыхары вёскі.

У планах гуртка ў Новай Всі між іншымі справамі прадугледжана будова вясковага млына. М.Х.

Варта сеяць тытунь

У Дуброўскім павеце сяляне вельмі многа сеюць махоркі і з гэтага маюць вялікія карысці. Асабліва многа тытуню сеюць ў грамадзе Вострава. У гумнах, ля гумнаў, ля ўсіх будынкаў вісяць на шнурках лісці тытуню амаль у кожнага гаспадара.

У гэтым годзе найбольш законтрактаваў тытуню Алесь Каленік — бо блізка 1 га

— Як не сеяць тытунь — сказаў у гутарцы з намі Алесь Каленік з Вострава, — калі за адзін кілограм дзяржава плаціць ад 18—30 зл., у залежнасці ад гатунку тытуню. М. Х.

Студэнт Уладзімір Пэчык арганізатар хуліганскіх выбрыкаў

Уладзімір Пэчык з Доўгасёлнаў вучыцца на вышэйшай школе ў Бэндзіне. Вярнуўся ён на летнія канікулы ў родную вёску. Вядома, адукаваны чалавек хутка выдзяляецца ў вёсцы. Такія людзі ў многіх выпадках дапамагаюць сваім аднавяскоўцам парадай, часта накіроўваюць задор і энергію моладзі на добрыя ўчынкі. Але студэнта Уладзіміра Пэчыка добрыя, карысныя справы зусім не цікавяць. Яго захапляюць хуліганскія выбрыкі. Каб выдзеліцца, паказаць свае здольнасці ў роднай вёсцы, студэнт Уладзімір Пэчык нагаварыў вясковых хлопчыкаў — Аляксандра Пэчыка, Лявона Турко, Лявона Ліса, і вечарам пашлі на палоску Язэпа Пэчыка і растраслі 90 снапоў жыта, і скінулі ўсё гэта ў горбу. Пасля з дзікім крыкам прышлі ў яго хату і далі загад: — «Давай нам гарэлкі, або грошай на гарэлку»! Але Язэп Пэчык не даваў ані гарэлкі ані грошай, дык яны тады пабілі вазоны з кветкамі, а як вышлі з хаты — сталі кідаць у яго каменнямі.

Аб гэтым Язэп далажыў у міліцыю ў Сідры. Але што з гэтага. Міліцыя спісала пратакол і на гэтым кончылася.

Нам здаецца, што гэтага адукаванага хулігана трэба судзіць. М. Х.

А. ВАЛО

За светлае жыццё

(Ліст са Швецыі)

> Рэдыкцыя «Нівы», а таксама і ўсе сталыя чытачы маюць у памяці артыкул В. Баршчэўскага «Жоська Знахарка», змешчаны ў 16 нумары «Нівы» за 1957 год. Для мяне гэты артыкул вельмі спадабаўся і лічу патрэбным выказаць мае думкі аб пашырэнні задач культурнай рэвалюцыі.

Упершы момант, як прачытаў у газеце аб адносінах знахароў да жыцця, узятых быццам жыўцом з сучаснага меладраматычнага жарту, мне ўспомніліся артыкулы аб іх у перыяд дзён пасля Кастрычніцкай Рэволюцыі.

Знахарства, п'янства, хуліганства, ды іншыя з'явішчы цемры — нашы старыя знаёмыя тэмы мінулага — і з якімі і я змагаўся сваімі карыкатурамі і малюнкамі 30—40 гадоў назад.

Між іншым маю вельмі цікавы па актуальнасці твор у сваім архіве з серыі «Каб мінулае больш не вярнулася»: — гэта лінарыт «Да знахаркі», які друкаваўся ў «Ніве».

Вось як цікава бачыць сёння ізноў гэты і драматычны і гумарыстычны па зместу мастацкі твор. «Падзякую» Жосьцы і ўсім знахарам. Толькі гэтакую карысць маем ад вас, што цешымся фантазіяй — аб людзях, якія хутка знікнуць. Кожны чалавек, які любіць свет, ідзе да свету і сваю хваробу ідзе лячыць да дактароў.

ПСІХАЛОГІЯ СУПРАЦІЎЛЕННЯ ПЕРАБУДОВЕ СОЦЫЯЛЬНАГА БУДЫНКА І ЗАТАЕНАЕ ЗНАХАРСТВА ШЫРЭЙШАГА АБСЯГУ.

Чаму ў нашы дні яшчэ існуе знахарства ў тым выразе, як адмаляваў В. Баршчэўскі? Таму, што мы *заўсёды абкружаны большым, або меншым затаеным знахарствам і псіхалогіяй супраціўлення добрым пачынанням,* знахарамі не толькі ў выразе маленечкай Жоські! Побач з яе знахарствам у датычэнні той ці іншай, большай ці меншай людскай немачы — выступае ў нашым сучасным грамадстве культ знахарства *шырэйшага абсягу.* Жоська толькі адно з многіх вытвораў мінулага жыццёвага парадку, які паказвае, як дрэннае было жыццё большасці людзей.

Яшчэ за моцна сядзіць мінулае ў псіхалогіі людзей і робіць сваё нягледзячы на тое, што дзяржаўная ўлада перайшла ў рукі працоўных і грамадскія ўстановы змяніліся. Рэволюцыя грамадскага ладу не ў сілах хутка ўсё перарабіць, бо для гэтага патрабуецца перабудова ўсіх з'явішч жыццёвага грунту, усіх падстаў соцыяльнага будынка, як у адносінах людзей між сабой, гэтак і ў разуменні патрэбы новых умоў бытавога існавання.

З поглядамі старога, па-воўчу сабекарыснага, індывідуальнага падыходу немагчыма перабудаваць жыцця, бо гэта знахарства. Калі адсутнічае падыход да ўсялякай працы без паняццяў аб патрэбе агульнаграмадскай карысці і без навуковагрунтоўнага падыходу, дык гэта знахарства. І калі мы гэтага не бачым, не разумеем, дык гэта затаенае знахарства з якім цяжка змагацца. І чым хутчэй усё гэта зразумеем, тым хутчэй пойдзе і перабудова ўсяго жыцця.

КУЛЬТУРНАЯ РЭВОЛЮЦЫЯ І ІНСТЫТУТ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАГА БЫТУ.

Для поўнай культурнай рэволюцыі патрэбны людзі адпаведнай якасці, якія ў сваіх поглядах і ў адносінах, і ў спосабе жыцця, поўнасцю вызваліліся ад пакут мінулага, якія чэсна і адказна, аддана будуць працаваць як слугі народа. Патрэбны добрыя прыклады, а не толькі лозунгі і рэзалюцыі. Гэтакіх людзей трэба падрыхтаваць у спецыяльным *інстытуце соцыялістычнага быту.* Пакуль не маем інстытута соцыялістычнага быту, бо не сфармавалася аб'едноўваючая ўсе пытанні быту навуковая тэорыя. Тэорыя соцыялістычнага быту і яе інстытут, як-бы яны не былі неабходнымі — не створаны, бо пытанні быту вырашаў чалавек — змагар за вызваленне ад старога ладу, які меў гэту добрую якасць, але не меў і не мог мець, як выхадзец з мінулых умоў жыцця, якасці хутка заўладаць усімі пытаннямі культуры. Ён заўладаў хутчэй толькі тымі выразамі культуры, якія больш знаёмы яму: прагрэсіўная мастацкая і палітычная літаратура, тэатр, і ўсе віды мастацтва. Добрасумленны рэволюцыянер пачаў адваёўваць навуку і тэхніку, але пытанні быту лічыліся каштоўнымі толькі з пункту погляду дарэволюцыйнага падыходу да гэтага пытання таму, што іншых поглядаў не было, як вузка матэрыяльны падыход.

Соцыялістычнага навукова абгрунтаванага быту няма яшчэ і таму, што падыход да яго дасюль быў толькі палітэканамічны, а не матэрыяльна - культурна-дыялектычны, бо гэты погляд стварылі рэволюцыянеры першага этапу па шляху да соцыялізма — *тварцы соцыялістычна - эканаімчнай рэволюцыі.* Але другі этап будаўніцтва светлай будучыні будуць вытвараць людзі прадбачваючыя больш паглыбленыя і расшыраныя праблемы і сродкі да будавання соцыялізма.

Калі мы бярэмся вырашаць якую-небудзь праблему без навуковага падыходу, дык гэта ёсць таксама знахарства, толькі болей маскіраванае, бо гэтыя буйныя праблемы перад якімі стаім у часе

Сустракаем новы навучальны год

І не агледзіліся мы, як прайшло лета. Лета — гэта значыць для школьнікаў канікулы з усімі іх прыемнасцямі — лесам, ракою, сонцам, радасцю і заслужаным адпачынкам. Мільёны ўзрадаваных, загарэлых на сонцы і ветры дзяцей вяртаецца зноў за школьную парту. Сотні тысяч дзяцей у гэтым годзе першы раз пераступіць школьны парог.

У адным толькі Беластоцкім ваяводстве будзе вучыцца ў першых класах 27.340 дзяцей. Многа з іх спаткае вельмі мілая нечаканасць. У першым годзе вучобы, дзяржава ахвяравала ім цудоўныя падарункі ў выглядзе новых, ясных, прасторных школаў.

І так цешацца нашыя дзеткі новымі школамі ў Кнарыдах, Залессі, Яноўцы, Рагове, Ломжы, Кажэністым, Габовых Грондах, Беластоку, Ксэнках.

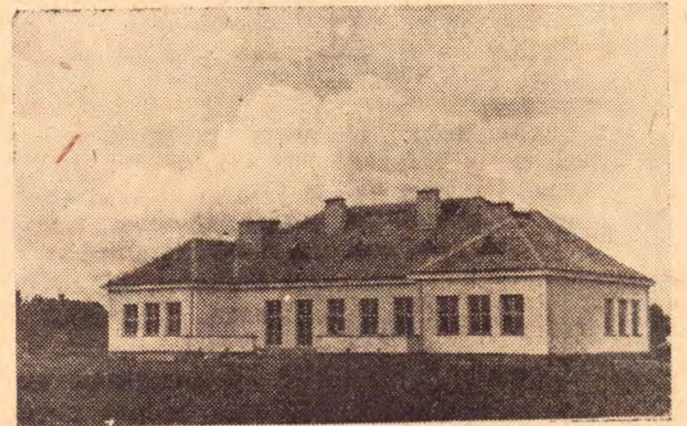
Здадзена ў карыстанне вялізны «Педагагічны камбінат» у Бельску - Падляскім. Адрамантавана 96 будынкаў. Ніхто не наракае на недахоп падручнікаў. Адным словам, створаны ўсе ўмовы, каб як найляпей вучыцца, каб як найбольш скарыстаць.

Хто адразу, ад пачатку навучальнага года шчыра і сумленна возмецца да вучобы — той не змарнуе часу.

Сустракаючы новы навучальны год рэдакцыя «Нівы» шле ўсім школьнікам самыя шчырыя і сардэчныя пажаданні, якнайлепшых поспехаў. Будзем наведваць школы, цікавіцца Вашым школьным жыццём і па меры магчымасцей памагаць у Вашых цяжкасцях.

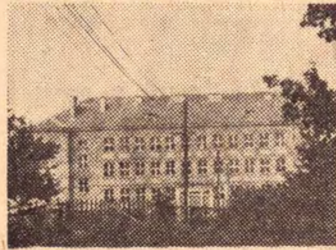
Спадзяемся, што ўсе школы будуць нашымі супрацоўнікамі, будуць з намі дзяліцца сваімі радасцямі і дасягненнямі. Створым такую вялікую школьную сям'ю.

Р.

Новапабудаваная школа ў вёсцы Кнарыды. Будзе ў ёй вучыцца 90 вучняў.

Фото — Рыбінскі

Закончана пабудова Педагагічнага ліцэя ў Бельску.

Фото — Рыбінскі

Не баяцца красць

Нашыя ўлады недастаткова востра караюць зладзеяў дзяржаўных грошай. Вось таму многа манко — амаль ва ўсіх ГС-ах і ПЗГС-ах. Людзі, якія працуюць у гандлёвай сетцы не баяцца красць. Нядаўна кіраўнік гасподы ў Дуброве грам. Кмець украў больш 60 тысяч зл і выехаў у невядомым кірунку.

М. Х.

Дзве праблемы нацыянальнага характару беларусаў у заходніх тэрыторыях краіны

На пачатку ўрыўкі з лістаў. П. А. — Вроцлаў:

«Што рабіць, каб захаваць сваю мову, культуру, свядомасць сваёй нацыянальнай самабытнасці, а таксама перадаць гэта сваім дзецям? Вось пытанне, якое глыбока непакоіць сэрцы і розумы больш свядомых тутэйшых беларусаў. «Ніва» і «Зорка» усяго гэтага не зробяць. Здаецца, што належала-б сарганізаваць тут гурток БГ-КТ. Думаю, што Галоўнае Праўленне БГ-КТ павінна аб гэтым падумаць».

З. М. — Шчэцін: *«... У той дзень (4 сакавіка — дзень сарганізавання гуртка БГ-КТ у Шчэціне) я пачула родную мову і мне ўспомніліся дзіцячыя гады, у якіх мяне мая маці вучыла гаварыць па-беларуску.*

Цяпер, я таксама хацела-б навучыцца пісаць і размаўляць па-беларуску, ды не ведаю, як гэта зрабіць. У нас трудна дастаць беларускіх кніжак. Стараюся пільна чытаць «Ніву».

Голас жывых, адчуваючых людзей, лёсам кінутых у чужое асяроддзе, гаворыць за сябе.

Каб не прайсці моўчкі паўз людскіх галасоў, я хачу сказаць свае некаторыя думкі — прапановы. Мо' якраз дзе прыдадуцца і прымуцца.

Што да першага ўрыўка. Цалкам згодна, што патрэбен гурток БГ-КТ, абавязкова патрэбен!

Адносна захавання мовы, культуры, свядомасці нацыянальнай самабытнасці і перадачы ўсяго гэтага сваім дзецям, у гэтую вялікую і складаную праблему, я хацела-б унесці адну прапанову: там, дзе беларусы большай масай жывуць у пераважаючым польскім асяроддзі (прыкладна, у Вроцлаве), арганізаваць нядзельныя беларускія школкі для дзяцей і вечаровыя, ці таксама нядзельныя курсы для дарослых. У даны момант, я-б асабліва моцна хацела падкрэсліць карыснасць і магчымасць першага — беларускіх нядзельных школак для дзяцей, праграма якіх прадугледжвала-б здабыццё, у першую чаргу, элементарных ведаў з роднай мовы, літаратуры і гісторыі. Настаўнікамі ў такіх школках маглі-б быць не абавязкова настаўнікі, але людзі, якія любяць гэтую справу і лепш ці горш ведаюць мову, і былі-б здольны толькі з-за любоўі і ахвярнасці прыняць на сябе абавязак вучыць у такой школцы. А такія людзі, несумняваюся, — знойдуцца. Яны ёсць.

Зразумела, што ўзровень такой школкі (адно ці двухкласнай) не будзе раўняцца ўзроўню нармальнай, дзяржаўнай школы. Але лепш менш чым нічога.

Калі разыходзіцца аб практычнае прымяненне гэтай думкі, г. зн. ці існуе рэальная магчымасць арганізаваць такія школкі, дык я на гэта скажу, што з нядзельнымі школкамі я спатыкалася і здаецца, што асаблівых цяжкасцей у арганізаванні іх пры шчырай ахвоце не напатыкаецца. Групы людзей, не могучы ў дзяржаўнай школе вучыць сваіх дзяцей пэўным прадметам, сістэматычна, з пазітыўным рэзультатам вучаць іх у нядзельных школках. Колькасць вучняў тут не павінна адыгрываць рашаючай ролі. Добра закласці яе і для 5-ці вучняў.

І яшчэ некалькі слоў на другі ўрывак.

У Шчэціне справа на толькі лепшая, што ўжо ёсць гурток БГ-КТ. Гурток гэты, як правіла, павінен згуртаваць беларусаў і зацікавіць іх, а асабліва моладзь, культурна - асветнай працай у гуртку. У Шчэціне ёсць таксама многа украінцаў. Супрацоўніцтва з імі ў культурнай галіне існуе там і няхай развіваецца. Але праграма культурнай работы, добра было-б каб улічвала і беларускі матэрыял і рэпертуар.

Адносна асветнай дзейнасці гуртка ў Шчэціне. Добра было-б арганізаваць якія-небудзь курсы па вывучэнню роднага слова. Тады-б З. М. і ўсе ёй падобныя маглі-б навучыцца пісаць і размаўляць мовай свайго дзяцінства.

ВЕРА ЛЕУЧУК

Патрэбна крыху дбайнасці

Пасля Беластока і Бельска выстаўка народнага мастацтва завандравала ў Семятычы, дзе таксама карыстаецца заслужаным зацікаўленнем з боку навакольнага насельніцтва.

Жаль толькі, што выстаўка сарганізаваная ў будынку Прэзідыума Павятовай рады адкрываецца толькі ад 11-ай гадзіны, а не раней, калі рух інтэрэсантаў ёсць найбольшы.

Варта, каб Аддзел БГ-КТ падумаў аб замене прамоклых афішаў, па якіх сапраўды цяжка дадумацца аб якую тут выстаўку разыходзіцца і дзе яна сарганізавана.

Р.

Прыспяшыць апрацоўку бюджэтаў

Згодна з пастановай нашага Урада, усе Прэзідыумы рад нарадовых павінны апрацаваць свае бюджэты на 1958 год і злажыць у Міністэрстве фінансаў да 31 кастрычніка г. г.

Як мы даведаліся ад нашых карэспандэнтаў, апрацоўка бюджэтаў ідзе вельмі слаба. Прэзідыумы ПРН у Бельску і Гайнаўцы амаль яшчэ нічога не зрабілі.

(б. м.)

Валынчык

У першай палове жніўня г. г. загінуў у хвалях Віслы Мікалай Валынчык — таленавіты акцёр беларускага паходжання. У час вайны праз пяць год выступаў ён на сцэне беларускага тэатра імя Янкі Купалы. Потым у Селецкім лагеры ўдзельнічае ў тэатры ўтвораным пры II дывізіі, з якой праходзіць увесь баёвы шлях.

Пасля вайны вяртаецца да Тэатра Польскага ў Варшаве, у якім выступаў да 1939 г. Затым працуе ў некалькі варшаўскіх тэатрах. У «Польскім» між іншым граў у першай паваеннай пастаноўцы гэтага тэатра — у «Лілі Венэдзе», затым у «Гамлеце». У «Тэатры паўшэхным» выступаў у «Мосце» Шаняўскага. Апошнія свае 3 ролі Валынчык граў у тэатры Земі Мазавецкай, гэта: селянін Thibaud у «Лекары міма волі» Мальера, камандзір стражы у «Многа шуму з нічога» Шэкспіра і Эстэбан у «Авечай крыніцы» Лопе дэ Вега. У новай п'есе рыхтаванай тэатрам Земі Мазавецкай — «Баладыне», меў граць караля Попеля.

«Адкрыў» Валынчыка перад вайною вялікі Астэрва і прыняў яго да свайго Інстытута Рэдуты. Валынчык — адзін з нямногіх, якія маглі ганарыцца з афіцыйнага дыплома аб заканчэнні гэтага Інстытута.

гісторыі, перад неабходнасцю развіцця соцыялізма, ужо сваёй назвай перш за ўсё маскіруюць увесь працэс падыходу да вырашэння гэтых вялікіх праблем. Потым, з другога боку, часцей усяго ў галаву не прыходзіць, што вялікае знахарства гэта кіраваць - адміністраваць з вузкага погляду, калі кіраўнік мае высокую дзяржаўную пасаду, але не мае галоўнага: — ведаў. Гэтае маскіраванае знахарства з'яўляецца не менш вялікай праблемай, чым якое-то ні было іншае знахарства і з гэтым трэба змагацца ў першую чаргу, каб знішчыць, прыпыніць прычыны зараджаючыя знахарства наогул.

Пытанне аб ініцыятыве культурна - асветнай працы не залежыць цалкам ад адміністравання «з гары», да гэтага павінны ўсе людзі добрай волі гуртавацца і з сканцэнтраванымі сіламі будаваць усю структуру працы. Небяспека весці гэтую працу не метадычна пагражае ад тых, што сядзяць «у гары» і не бачаць патрэб культурна - асветнай працы на грунце сучасных ведаў, а не знахарства, ці дагматычна аднабаковага штукарства, ці капіравання старога, непрыдатнага для будучыні. Трэба спыніць прадоўжванне знахарскіх практык, тых, якія «працуюць» метадамі цароў з казак: загадваць і чакаць, каб усё самацёкам ішло. Гэта стары метад у сістэме новага і ёсць самацёкавае знахарства нягледзячы на пекна выглядаючыя рэзалюцыі і лозунгі, маючыя каштоўны сэнс, як дэвіза, або сама праблема, але няма часта галоўнага: сродкаў для выканання, *упэўнена якасных сродкаў.*

У выніку ўсяго вышэй сказанага стаім сёння перад праблемай: як весці культурна - асветную працу?

ПА-СТАРАМУ ЦІ ПА-НОВАМУ?

Новае, гэта не сляпое эксперыментаванне, але лагічна сканструяваная метадычнасць усёй культурна - асветнай працы, згодна з патрэбамі сёняшняга дня. Такія патрэбы, гэта перш за ўсё прабуджэнне зацікаўленасці ўсяго народа да пытанняў быту з навуковым падыходам. Трэба весці паслядоўна працу лагічна канцэпцыйную ў напрамку цэлага камплексу быту. Усе патрэбы прафілактычнага выхавання чалавека з ранейшага ўзросту, а таксама і патрэбы педагагічнага выхавання чалавека павінны абслугоўваць *толькі навукова - рэканструяваныя рэчы,* а не рэчы прадукцыі камерсіянальнага стандарту. У краіне будуючай соцыялізм, трэба кожнаму ў сваёй дзейнасці ведаць, што нашы вырабы не для капіталізма — з адпаведнай якасцю толькі для гандлю, дзе ўсё паводле рэкламы ды на ашуканстве, каб толькі гандлярства красавала. Трэба памятаць, што Вялікі Ленін сказаў: — *Быт акрэслівае свядомасць.*

З гэтага боку і павінен быць падыход да культурна - рэвалюцыйнага будаўніцтва, бо ў гэтай ленінскай думцы ляжыць усё найвялікшае да глыбінь існавання ўсяго будучага чалавецтва. Гэта думка гаворыць аб якасных патрэбах і толькі *ад вышэйшай якасці ўсяго, што будуем залежыць будучыня.*

Соцыялізм — гэта навуковае будаўніцтва жыцця на падставе сапраўднага гуманізму.

Мы стаім перад культурнай рэволюцыяй, якая не створыцца ў кароткі перыяд. І толькі хуткасць развіцця гэтай рэволюцыі залежыць ад гэтага, як падрыхтуюцца сілы і якой перадавой псіхалогіяй яны будуць аснашчаны. *Якасць гэтых людзей — гэта будучая якасць жыцця і ўсіх магчымасцей ва ўсіх гаспадарча - эканамічных напрамках* — бо калі ставіць пытанне — што найважнейшае з таго: цяжкая індустрыя, ці лёгкая, дык на гэтае пытанне адказваць будзе не лагічным без галоўнага. Адыход з мінулага без пераробкі ўсёй псіхікі чалавека не магчымы, патрэбна пераробка ўсяго абсталявання абкружаючага чалавека новым, творчым, навукова абгрунтаваным. З гэтага вынікае патрэбнасць гарманічнага развіцця ўсяго і ўсіх сродкаў пабудовы будучыні. Трэба адначасна і толькі адначасна з развіццём індустрыі будаваць новую культуру — псіхалогію соцыялізма.

Добра было-б пастунова і планава арганізаваць згуртаванне пытанняў быту спачатку ў прафілактычна - даследчую, эксперыментальна-мадэльную майстэрню ўсіх рэчаў аховы маці і дзіцяці, якая працавала-б у кантакце з медыцынскімі, і вытворчымі, і іншымі ўстановамі. Гэтак быў-бы зроблены першы рашучы крок да ўгрунтавання будучага інстытута соцыялістычнага быту, бо лагічна, на раду з узростам дзяцей, пастунова паўстаюць чарговыя пытанні падрыхтоўкі мадэляў педагагічнага і хатняга абсталявання і далейшых грамадскіх комунальных установаў.

У гэту навукова - канструктыўную працу ўваходзіць і архітэктурнае будынкавае праектаванне. Добра было-б праводзіць адукацыйную, лекцыйную і семінарыйна - гуртковую працу сярод працаўнікоў культуры аб пытаннях рэканструкцыі быту, каб потым вынікі гэтай працы мець магчымасць перанесці ў школы і да шырэйшага грамадства ва ўсе галіны культурна - асветнай дзейнасці.

Мы павінны вывучаць усе памылкі апошніх і ранейшых часоў у культурна - асветнай працы, каб зноў не рабіць іх.

А. ВАЛО

ГРАБАРКА

Будзённым днём ці нядзеляй едучу поездам у напрамку Семятыч нават і не заўважыш ля новага прыпынку Сычы

...голымі каленьмі паўзуць жанчыны і складаюць ахвяры...

невялічкага ўзгорка з высокімі соснамі, якія не хіляцца, як звычайна ўсе дрэвы на поўдзень, але ў сярэдзіну ўзгорка, абымаючы гэтакім чынам невялічкую драўляную каплічку.

Раз у год, у палове жніўня, на праваслаўнае свята Праабражэнне Гасподняе, збіраецца там каля 10.000 людзей, амаль з цэлае Польшчы.

Гісторыя гэтай фэставай мясціны сягае 1710 года, калі ў тым часе на Падляшы, а асабліва ў Семятычах шырылася халера.

Паводле легенды, адзін старычына меў сон, што ўратавацца ад смерці можна толькі ў адным месцы непадалёк вёскі Грабарка.

Свяшчэннік прызнаў гэты сон цудоўным і з людзьмі, якія засталіся, пасяліўся на тым узгорку парослым сасновым лесам у падножжа якога працякае ручаёк.

Калі людзі даведаліся пра такое месца, дзе не дастае зараза, прыбывалі штораз больш і пабудавалі там каплічку пад

— Белы ў торбу, а ты чорны — у горбу...

званнем Гасподняга Праабражэння, якая стаіць па сённяшні дзень.

У падножжа Грабаркі фэст прадстаўляецца быццам звычайны кірмаш. Яблыкі і грушы, слівы і памідоры памешаны з цукеркамі, свісткамі, грэбенямі і рознымі іншымі «цудоўнасцямі».

Далей грамада людзей так нешта абступіла, што цяжка і дастацца, каб паглядзець. Гэта Варшаўскія «пяцімінутовыя фатографы». Неадлучныя прадпрыемцы ўсіх кірмашоў і фэстаў. З Грабаркі за адныя толькі 15 зл. можна прывезці фатаграфію ў самалёце, ці ля Палаца Культуры і Навукі.

Падыходзячы вышэй, вобраз становіцца болей фэставы. Тут пачынаецца царства жабракоў усялякага асартыменту, пераважна, ужо крыху падхмяліўшыхся. Бачаць гэта кабеты, але цяжка не даць «дзеду» за царства нябеснае нашых сваякоў, або і знаёмых. Сёй-той адкруціць кусок каўбасы, хлеба ці пірага, а потым яшчэ падумаўшы і гледзячы, што стаіць чалавек без нагі,

Горач, гук пішчалак і манатонны спеў жабракоў — ўсё гэта схіліла да сну старэнькіх бабулькаў...

уткне ў руку залатоўку або і дзве.

Наўкол, з выключэннем самалёта, усе сродкі лакамоцыі, веласіпеды, матацыклы, самаходы і фурманкі.

Яшчэ вышэй — лес крыжоў. Могільнік? Не! Няма тут ніводнае магілы. Але кожны, хто мае ў хаце нейкую бяду (а хто-ж яе не мае?) нясе з сабой крыж такой вялічыні, як яго бяда і на які яго стае. Нясуць малыя, поўметравыя — і велізарныя, з цэлага дуба. Крыжы можна і вязці, але лепш нясці. Калі закапаеш такі крыж — дык бяда міне.

Гэтакім чынам вакол Грабаркі стаіць незлічоная іх колькасць — каля 8 — 10 тысяч.

Сонца падыходзіць штораз вышэй, спякота стаецца нязноснай. Ля капліцы такі натоўп, што нават шкада думаць, каб там дастацца. Дзеля таго, зроблены з боку аўтар і там голымі каленьмі паўзуць жанчыны і складаюць ахвяры. Горач, гук пішчалак і манатонны спеў жабракоў — усё гэта схіліла да сну старэнькіх бабулькаў (гл. здымку). Тут поўколам сабраліся знаёмыя і гутараць пра гаспадарку. Дзе-ж можна спаткацца, як не на фэсце? Іншыя абкружылі свянцоную ваду, набіраюць бутэлькамі з сабой, дахаты.

Горач немагчыма. Выходзім з гэтага круга на балота.

Там маладыя хлопцы і дзяўчаты ў невялічкіх гуртках вядуць вясёлыя спрэчкі. А вада, якую наліваюць у шклянкі, зусім непадобная на свянцону, аб чым зрэшты сведчыць і іх вясёлы настрой, і досыць фрывольныя жарты.

Царкоўны звон апавясціў, што Багаслужэнне закончана і адбываецца крэсны ход. З усіх бакоў гурнулі людзі. Кожны хацеў, каб над ім прайшла ікона, каб на яго голаў упала кропля свянцонай вады.

Голаў пры галаве. Цэлае мора галоў. У вачах жар і слёзы.

Гэта нічога, што ўзаўтра зноў пераарэ суседу мяжу, зумысна спасвіць яму канюшыну, абсудзіць і зняславіць на цэлае жыццё, а нават з сякерай кінецца на свайго роднага бацьку, ці брата.

Сёння жарліва моліцца і б'е паклоны, каб адпусціў Бог грахі...

І яшчэ адзін казачны малюнак. У праменнях заходзячага сонца яснее твар свяшчэнніка — богаслужніка, сыплюцца рознакалерныя іскры з брыльянтных і рубінавых камняў імітры. Благасловіць ён народ, гладзіць белыя галоўкі дзяцей...

Пасля гэтага, людзі ўмомант разыходзяцца, лёгка сходзячы з узгорка. Застаюцца іх сляды — новыя крыжы, белыя ручнікі на старых крыжах і засмечаны цвінтар, на якім жабракі

Благаславіць ён народ, гладзіць белыя галоўкі дзяцей...

робяць «рэманент» з фэставага дня.

— «Белы ў торбу, а ты чорны — ў горбу» — смяюцца падпіўшы і выкідаюць кускі чорнага хлеба, на які людзі цяжка працуюць.

* * *

Заразлівыя хваробы медыцына зусім ліквідавала. Засталася яшчэ бяда і няшчасце — неадлучныя спадарожнікі людскога жыцця. А ці застануцца гэтыя спадарожнікі ў Грабарцы разам з закапаным крыжам?...

Так ці інакш, зноў у будзень цяжка распа-

Гэта Варшаўскія «пяцімінутовыя фатографы»...

знаць Грабарку сярод пахіленых соснаў.

Зноў за год прыйдуць тут людзі, пахіленыя пад сваім крыжам - бядой, каб яе закапаць...

І. ВЕРАС
(фото — аўтара)

Зноў за год прыйдуць тут людзі пахіленыя пад сваім крыжам-бядой, каб яе закапаць...

Усякая ўсячына

Два разы „чварачкі“

9—10 жніўня г. г. сялянка з правінцыі Сантандар у Калумбіі нарадзіла чатыры дзяўчынкі. У тым самым часе ў Фінляндыі прышлі на свет тры дзяўчынкі і адзін хлопчык.

Рэкорды ў авіяцыі

Малады парашутыст Жан Дубуа пабіў 13 жніўня г. г. рэкорд дакладнасці скоку з парашутам з вышыні 1.500 метраў. Ён прызямліўся раз у адлегласці 1 м 32 см, а другі раз — 6 м 60 см ад вызначанай мэты.

Французскі пасажырскі самалёт устанавіў новы рэкорд хуткасці палёту пасажырскіх самалётаў, праляцеўшы 9.000 км у працягу 16 гадз. 58 мін.

Хвароба ад добрабыту

Людзі, якім жывецца дрэнна, могуць сябе пацешыць тым, што ёсць і такія хваробы, на якія памірае значна больш людзей, знаходзячыхся ў добрых матэрыяльных абставінах. Гэткай хваробай з'яўляецца склероз. Колькасць выпадкаў смерці ад гэтай хваробы ў багацейшых пабольшваецца з кожным днём. Напрыклад, у Англіі: — калі ў 1928 годзе на кожныя 2.000 людзей паміраў на склероз адзін чалавек — дык у 1954 г. не гледзячы на значны поступ медыцыны памірае на гэту хваробу ў 10 разоў больш.

Найменш памірае на склероз у краінах, у якіх жыццёвы ўзровень нізкі, як, напрыклад, у Японіі ці Італіі, а найбольш у краінах багатых, асабліва ў Злучаных Штатах Амерыкі, дзе памірае на склероз кожны 125-ы чалавек.

Цуды ў Італіі

Сэнсацыю ў Італіі выклікалі апавяданні ляснога рабочага, які расказваў, што ў аколіцы Рыма ў лесе бачыў зялёнага вужаку даўжынёю 5 метраў, тоўстага, як калода, з вялікімі вушыма, які лазіў па дрэвах.

Жыхар возера Комэ з свайго боку расказваў, што ён бачыў у возеры рыбу даўжынёю 6 метраў, з вогненнымі вачыма, з чубам з чорных пер'яў і хвастом, як у кіта.

Падаючы гэтыя весткі «Юманітэ» дадае, што відаць пануючыя ў Італіі спякоты распалілі людскую фантазію.

Тэрміты пагражаюць гораду Парыжу

У старым квартале Парыжа, дзе многа драўляных пабудоў з'явіліся тэрміты (вялікія белыя мурашкі). Прывезеныя з цёплых краёў, яны размножыліся ў людскіх памяшканнях.

Тэрміты жывуць вялікімі сем'ямі. Яны точаць дрэва ў сярэдзіне, не кранаючы зверху. Так невідавочна сточваюць дрэва, аж пакуль яно не заломіцца.

Барацьба з тэрмітамі вельмі цяжкая.

Куток гаспадыні

Як прыгатаваць тамат з памідораў у хаце?

З памідораў можна прыгатовіць на зіму пюрэ. (пюрэ — гэта змолатыя памідоры).

Як гэта зрабіць?

Узяць добра спелыя, цэлыя памідоры, не пабітыя, без плесні. Добра абмыць у халоднай вадзе. Потым кожную разрэзаць нажом на некалькі частак і перамалоць праз звычайную мясарубку (машынка для малоння мяса). Памідаровую масу пакласці ў каструлю (гаршок) і грэць на агні, амаль да кіпення, мяшаючы, каб не прыгарэла. Потым у гарачым стане працерці праз сіта або дуршляк з дробнымі дзіркамі. Выціснуты такім чынам сок, уліць паўторна ў каструлю і паставіць да далейшай варкі, а насенне і скуркі, што засталіся ў сіце, аддаць свіням.

Памідаровую масу другі раз варыцца 45—60 мінут. Пасля варкі пюрэ трэба адразу разліць, у загадзя падрыхтаваную шкляную пасуду. Найлепш падыходзяць старанна вымытыя бутэлькі. Бутэлькі з памідаровым пюрэ, трэба перахоўваць у халадноватым месцы. З памідаровага пюрэ варыцца ўзімку памідаровы суп, выкарыстоўваецца яго як дадатак (прыправа) да капусты і інш.

Аб бяздушнасці і бюракратыі пішуць гаспадары вёскі Сушча

Дарагая «Ніва»! Некалькі год таму назад наша вёска з Дзяржаўным надлясніцтвам — Геранімова зрабіла замену ворных зямель часткова парослых лесам на балацістыя землі.

Замену зроблена таму, каб абодвум бакам было на руку і мелі з гэтага нейкую карысць.

Балацістыя землі асушана, ачышчана і маем цяпер някепскую пашу. А надлясніцтва — Геранімова на нашых замененых палетках пасадзіла малады лес.

У дагаворы аб замене было ўстаноўлена, што дрэвы дыяметрам да звыш 10 сантыметраў застаюцца ўласнасцю вёскі — аднак пры той умове, што патрэбна прадаць іх дзяржаве з адлічэннем коштаў работ пры вырубцы ў час насаджэння маладога лесу.

Здавалася, што ўсё ў парадку. За тартачную і капальняную драўніну вырубану н[illegible]лясніцтвам гэтай зімо[illegible] вёска мела атрымаць пэўную суму грошай.

За тартачную драўніну, якой прададзена 31 м³ Лясанскай цагельні па дагаворнай цане 450 зл. за 1 м³ — мы атрымалі грошы. Капальняную драўніну ў колькасці 46 м³ і 8 м³ сасновай папяроўкі забрала Дзяржаўнае надлясніцтва — Геранімова.

Надлесны сказаў, што трэба вёскай выбраць 2—3 чалавек, якія-б уладзілі ўсялякія фармальнасці звязаныя з продажу драўніны.

Калі гэтыя людзі заехалі ў Геранімова, надлесны за капальняпае дрэва зацаніў па 565 зл. за 1 м³, запэўніў, што рэшту спраў ён толькі ўзгодніць з Раёнам дзяржаўных лясоў у Беластоку і мы хутка атрымаем належную суму грошай.

Але абяцанка - цацанка, а грошай як не было так і няма.

Паехалі ў Беласток. Там сказалі, што ўжо хутка атрымаем грошы але не па цане 565 зл. за 1 м³ — а па 388 зл. з адлічэннем за вырубку і яшчэ там якіхсьці 25 прац. нейкага рабату.

З тым і вярнуліся дамоў цярпліва чакаючы грошай.

Калі з намі разлічацца — невядома.

Паважаная «Ніва»! Пішучы да Цябе гэтыя словы вельмі нас здзіўляе, што яшчэ так моцна закарэнена бюракратыя. Ці і на самай справе ад ранняй вясны аж па гэты час не можна было выплаціць належных нам грошай, на якія чакаюць гаспадары нашай вёскі. Мы хочам у тэрміне заплаціць падаткі і наогул разлічыцца з дзяржавай. Некаторыя купілі-б сабе хлеба.

Так далей не можа быць!

в. Сушча
Беластоцкі павет

Сям'я Пашунаў з Кнарыдаў за малацьбою. (Бельскі павет). Фото — І. Рыбінскі

М. Асташэўскі адставіў ужо дзяржаве сваё збожжа

Яшчэ нават не ўсе гаспадары паспелі звезці збожжа, калі ў вёсцы Тыневічы, пачулася пыхканне трактара і своеасаблівая «музыка» малатарні. Каб вы толькі пабачылі, што за спраўны хлопец наш трактарыст Коля Дудзіч!

Амаль ад пачатку жніўня ён малаціў гаспадарам гэтай вёскі збожжа — для ўласных патрэб і на выкананне абавязковых пастаўак дзяржаве. Ужо 13.VIII. выехала першая фура са збожжам у закупачны пункт у Кленіках. Гэтым першым быў Мацей Асташэўскі, які сваім прыкладам заахвоціў і другіх да тэрміновага выконвання абавязковых пастаўак.

М. ХІЛІМАНЮК
пав. Гайнаўка.

Маю 18 гадоў...

Дарагая «Ніва»! Маю 18 гадоў і закончаных 7 класаў Пачатковай школы. Майму тату 52 гады, маці 50. Есць яшчэ малодшы дзесяцігадовы брацік.

Працуе з нас толькі адзін тата. Падчас астатняй вайны ён быў параненым і цяпер не можа цяжка рабіць. Але што-ж мае пачаць...

Не адзін раз звярталася я ў Самадзельны рэферат затруднення ў Беластоку, каб далі мне хаця якую-небудзь працу. Пісала па гэтай справе ў рэдакцыі «Кобета і жыце» і «Пшыяцюлка» — але заўсёды дарэмна. Усё зводзілася толькі да таго, што прыязджалі ў гэтай справе рэферэнты, але работы не далі.

Тата стары — выматляе мне, што сяджу дома. У канцы сама не ведаю дзе можна знайсці работу. Цяжка мне жыць у такіх абставінах.

Дарагая Рэдакцыя! Паможы мне. Згаджуся на кожную работу.

ЖЭНЯ ЛЮТЫ
Міхалова
Беластоцкі павет.

АД РЭДАКЦЫІ: Вашай справай зацікавімся. Дапаможам.

Хачу прыслаць кніжкі

Маю некалькі беларускіх школьных кніжак і хацеў Вам іх прыслаць. Гэта будуць: граматыка бел. мовы, прыродазнаўства і інш. Год выдання — 1940. Кніжкі гэтыя маглі-б вы перадрукаваць.

С. ЧЭРНЯКЕВІЧ
Макаўка
Гайнаўскі павет.

АД РЭДАКЦЫІ:

Вельмі Вам дзякуем за прапанову. Нажаль з гэтых кніжак не скарыстаем таму, што ёсць ужо надрукаваныя новыя кніжкі па граматыцы бел. мовы і прыродазнаўстве і інш.

Можа маеце беларускія перадваенныя выданні. Калі так дык напішыце — ахвотна купім іх у Вас.

Што зрабіць, калі сын распіўся

Дарагая «Ніва»! Ты радзіш многім, парадзь і мне. Маю аднаго сына і той распіўся. Ці ёсць якія сродкі, каб стрымаць яго ад згубы і вылячыць ад п'янства.

М. ЛІНЧЫНСКІ
Беластоцкі павет

АД РЭДАКЦЫІ: Гарэлка ўжо не аднаго чалавека давяла да няшчасця. І добра, што Вы думаеце аб тым, каб ратаваць свайго сына.

Калі сын Ваш пачаў нядаўна піць гарэлку ў лячэнні не будзе труднасцяў.

Звярніцеся за парадай да лекара, які прыпіша адпаведнае лякарства, і парадзіць Вам, як і колькі гэтага лякарства трэба даваць да стравы. Калі-б гэта не памагло, трэба будзе за парадай лекара, адвезці сына ў шпіталь на санатарыйныя лячэнні.

Адказы рэдакцыі

А. МАЛІНІЧ — Варшава. Гумарэску атрымалі. Надрукуем. Пішыце.

А. ГРЫЦ — Ляўкова. Пастараемся дапамагчы. Дзякуем за пажаданні.

А. В. — Ананімных лістаў не друкуем. Падайце адрас.

Рабочыя цагельні Лясанка ля Міхалова на Выдавецкі фонд

1) Уладзімір Хлябіч — 20 зл. 2) Генадзі Самасюк — 15 зл. 3) Пятро Палоцкі — 12,04 зл. 4) Сяргей Грыка — 10,10 зл. 5) Янка Палоцкі — 10 зл. 6) Валянціна Каліноўская — 9 зл. 7) Аляксандар Гайдук — 8,53 зл. 8) Янка Турасінскі — 7,07 зл. 9) Ірэна Кулеша — 7 зл. 10) Аляксандар Іванюк — 7,76 зл. 11 Янка Азябло — 6,69 зл. 12) Юльян Леўша — 6,49 зл. 13. Ірэна Богдан — 6,48 зл. 14) Ірэна Майсак — 6,28 зл, 15) Ірэна Грыка — 6,21 зл 16) Мікалай Манах — 6,27 зл. 17) Пятро Маслоўскі—6,07 зл. 18) Галя Філіпчук — 6,03 зл. 19 Валянціна Лавіцкая — 6 зл 20) Антон Бароўскі 6 зл. 21) Казімір Русель — 5,95 зл. 22) Сцяпан Хшаноўскі — 5,85 зл. 23) Людміла Грыка — 5,78 зл. 24) Марыя Леўша — 5,59 зл. 25) Кастусь Купец — 5,80 зл. 26) Павал Грыка — 5,48 зл. 27) Янка Домей — 5,57 зл. 28) Гіпаліт Кароляк — 5,86 зл. 29) Ніна Кулеша — 5,60 зл. 30) Галя Сак — 5,63 зл 31) Ядвіга Палоцкая — 5,39 зл. 32) Янка Болтрык — 5,53 зл. 33) Аляксандар Кулеша — 5,19 зл. 34) Юрка Трусевіч — 5,44 зл. 35) Лявон Рыбінскі — 5,66 зл. 36) Мікола Садоўскі — 5,35 зл. 37) Павал Каліноўскі — 5,25 зл 38) Вольга Астравецкая — 5,11 зл. 39) Янка Сушынскі — 5 зл. 40) Галя Семеньчук — 5 зл. 41) Вера Новік — 5 зл. 42) Уладыслаў Малашэўскі — 4,99 зл. 43) Пятро Дыркач — 4,60 зл. 44) Еўгені Кулеша — 4,67 зл. 45) Аляксандар Недзведзь — 4,67 зл. 46) Юрка Чарнеўскі — 5,50 зл. 47) Міхась Маліноўскі — 4,61 зл. 48) Мікола Масайло — 4,45 зл. 49) Валянціна Андрушкевіч — 4.58 зл. 50) Мікола Яроцкі — 4,38 зл. 51) Янка Грыка — 4,19 зл 52) Юльля Серада — 4,42 зл. 53) Уладыслаў Клімовіч — 4,33 зл. 54) Язэп Рыбінскі — 4,44 зл. 55) Пятро Жамойда — 4,52 зл 56) Галя Назарко — 4 зл. 57) Язэп Астравецкі — 4 зл. 58) Язэп Русель — 3,99 зл. 59) Анатоль Мархеляк — 3,74 зл. 60) Людміла Астравецкая — 3,63 зл. 61) Янка Васько — 3,38 зл 62) Ніна Азябло — 3,30 зл. 63) Тадэуш Болбат — 3,34 зл. 64) Антон Хшаноўскі — 3,49 зл. 65) Міхась Кулеша — 3,53 зл. 66) Рыгор Кулеша — 3,55 зл 67) Анна Бароўская — 3,40 зл 68) Вера Жукоўская — 3,40 зл. 69) Кастусь Грэсь — 3,36 зл. 70) Янка Кузьма — 3,28 зл. 71) Еўгені Бойко — 3,05 зл 72) Кароль Савіцкі — 3,02 зл. 73) Яўгені Рожко — 3,15 зл. 74) Уладыслаў Недзведзь — 3,08 зл. 75) Аляксандар Буйко — 3,19 зл. 76) Міхась Вашкевіч — 3,01 зл. 77) Васіль Максымюк — 3,09 зл. 78) Язэп Доман — 3,02 зл 79) Анатоль Данілюк — 3 зл. 80) Янка Кулеша — 3 зл. 81) Валянціна Кузьма — 2,99 зл. 82) Паўліна Доман — 2,86 зл 83) Аляксандар Кулеша — 2,94 зл. 84) Станіслаў Мацюшэўскі — 2,58 зл. 85) Язэп Кароляк — 2,50 зл. 86) Станіслаў Руткоўскі — 2,50 зл 87) Уладыслаў Смаленскі — 2,45 зл 88) Галя Сак — 2,42 зл. 89) Янка Смулка — 2,39 зл 90) Надзея Віткоўская — 2,30 зл. 91) Кацярына Стоцкая — 2,30 зл 92) Тадэуш Окштэль — 2,43 зл. 93) Марыя Антановіч — 2,25 зл. 94) Янка Лаўрэшук — 2,10 зл. 95) Эдвард Русель — 2,53 зл 96) Ядвіга Ярмацэвіч — 2,14 зл 97) Еўгені Флябіч — 2,18 зл. 98) Язэп Сак — 2,06 зл 99) Марыя Буйко — 2,12 зл. 100) Рыгор Хшаноўскі — 2,19 зл 101) Ірэна Бароўская — 2,02 зл. 102) Васіль Гутнік — 2 зл 103) Балеслаў Баршчэўскі — 2 зл. 104) Пятро Кузьма — 2 зл 105) Галя Клімюк — 2 зл. 106) Балеслаў Саўко — 2,10 зл 107) Павал Асташэўскі — 1,97 зл. 108) Ірэна Рыбінская — 1,88 зл 109) Ядвіга Ткач — 1,85 зл. 110) Мікола Новік — 1,93 зл. 111) Станіслаў Бовай — 1,76 зл. 112) Міхась Грыко — 1,80 зл. 113) Францішак Главацкі — 1,40 зл. 114) Вацлаў Русель — 1,23 зл. 115) Еўгені Грыка — 1,30 зл. 116) Антон Паленюк — 1,14 зл. 117) Язэп Сідаркевіч — 1,10 зл. 118) Вера Лукашэвіч — 1,09 зл 119) Браніслаў Савіцкі — 0,90 зл. 120) Ніна Кузьма — 0,74 зл.

Усяго 512 зл. 40 гр.

Не ў брыво, а ў вока

Аб бюракратычных адносінах да лістаў у Ваяводскім Праўленні сельскай гаспадаркі ў Беластоку

Нядаўна адкрылі мы ў Семятычах марнатраўцаў дзяржаўнай маёмасці. Неадкладна напісалі аб гэтым да Прэзідыума Ваяводскай рады ў Беластоку. Трэба-ж зло ліквідаваць неадкладна.

Памылкова ліст трапіў не да Ваяводскага Праўлення прамысловасці, а да Праўлення сельскай гаспадаркі, той-жа рады. Там яго прачыталі (а як-жа).

І куды-ж вы думаеце направілі? У Праўленне прамысловасці? Наіўныя вы людзі.

У Ваяводскім Праўленні сельскай гаспадаркі ў Беластоку за глыбока ўкараніўся бюракратызм, каб ліст мог знайсці дарогу па вашай думцы.

Загадчык аддзела адміністрацыі гэтага Праўлення, Раман Капаніцкі вырашыў інакш. Ён уламжыў наш ліст у канверт, наляпіў марку і направіў яго нам, з просьбай, каб мы ў свой чарод накіравалі ліст у Праўленне прамысловасці.

Брава, грам. Капаніцкі, праз бюракратыю хутчэй дойдзем да сацыялізма!

Юрыдычныя парады

ГРАМАДЗЯНІН В. Г. піша: Прэзідыум ГРН выдзяржавіла мне пляц з правам пабудовы дома і гаспадарчых будынкаў. У 1951—52 гадах я пабудаваўся. У 1955 годзе грамадзянін А. С. на аснове матэрыяльнай умовы, якой ён набыў гэты пляц яшчэ ў 1946 г. адсудзіў ад Прэзідыума пляц і трэбуе ад мяне знясення будынкаў.

АКДАЗВАЕМ: *Грамадзянін А. С. можа дамагацца знясення вашых будынкаў з ягонага пляца. Аднак Вы маеце права выступіць у суд з паданнем перанясення на вас уласнасці пляца, або часткі пляца, на якім стаяць будынкі, калі пляц вялікі.*

У гэтым выпадку Вам прыдзецца заплаціць за пляц нармальную яго вартасць.

ГРАМАДЗЯНІН А. І. піша: У часе працы пры пабудове я зваліўся з рыштавання і цяжка скалечыўся. Мяне цяпер прызналі інвалідам, у 50 прац. і далі 280 зл. рэнты. Цяпер магу выконваць толькі лягчэйшую працу і мае матэрыяльнае палажэнне значна пагоршылася. Ці прыслугоўвае мне якое права ў адносінах да працадаўцы?

АДКАЗВАЕМ: *Вы можаце выступіць у суд супраць прадпрыемству, у якім Вы працавалі ў часе выпадку, аб прысуджанні Вам рэнты ў высокасці розніцы паміж зарплатай, якую Вы атрымоўвалі перад выпадкам, а апошняй, якую Вы атрымоўваеце цяпер з даданнем рэнты. Прыкладам Вы зараблялі 1.200 зл., а цяпер толькі 700 зл. Аклад Ваш разам з рэнтай становіць 980 зл., гэта значыць на 220 зл менш чым перад калецтвам. Вось аб заплату, што месяц 220 зл. Вы можаце выступіць супраць прадпрыемству. Аднак суд прысудзіць гэткую рэнту ад прадпрыемства толькі ў тым выпадку, калі Вы зможаце даказаць, што прадпрыемства вінавата ў Вашым калецтве, прыкладам: месца працы Вашае не было належна забяспечанае, бо рыштаванні былі зроблены неадпаведна ці з неадпаведнага матэрыялу і г. д.*

УВАГА ЧЫТАЧЫ

Хутка пачнем друкаваць новае дакументальнае апавяданне аб партызанах беласточчыны.

10 запаведзяў усемагутнага алкаголю

1. *Пі гарэлку, каб вечна не быў здаровым.*
2. *Ніколі не пі вады, каб твой розум ніколі не быў чыстым, як вада.*
3. *Пі шмат гарэлкі. Гарэлка зробіць цябе злым і дурным. Кожны дзень ідзі ў «Гасподу». Нічога няма лепшага, як аддаць цяжка запрацаваныя грошы на гарэлку, а самому пасля галадаваць.*
4. *Пі гарэлку, каб не было шчасця і добрабыту ў хаце.*
5. *Калі ідзеш да працы, заўсёды бяры з сабой чвэртку, гэта паможа табе страціць працу.*
6. *На забаве пі толькі гарэлку, інакш цябе біць ня будуць.*
7. *Пі гарэлку пры дзецях. Калі гэтага не будзеш рабіць, твае дзеці могуць вырасці на цвярозых людзей.*
8. *Калі ты шафёр, не забывай у дарозе падзаправіцца гарэлкай, інакш разаб'ецца друзі, а не ты.*
9. *Пі гарэлку днём і ноччу. Забудзеш, што ты чалавек.*

Калі не маеш грошай на гарэлку — крадзі! Няма ў свеце больш раскошнага кутка, як турма.

Канцлер сярод амураў

Адэнауэр: — Дзетачкі мае! Не забывайце, што Одра і Ныса, гэта спрадвечныя нашыя... польскія рэкі!

Цесць і зяць

— Або аддай пасаг, або лепш шануй маю дачку. —

— Я зраблю наадварот: аддам вам дачку, а пасаг буду шанаваць.

Ліхая баба

Быў селянін і меў жонку: так то, паглядзеўшы і нішто баба, але ліхая, што ратунку няма.

Цярпеў, цярпеў мужык, а ўрэшце надумаў даць навуку бабе і, вось гараўшы ў полі вырэзаў добры дубец і чакае, калі яна яму есці прынясе. Ажно, бачыць, і баба ідзе. Ідзе ды на ўсё поле галёкае, лае мужыка, на чым свет стаіць. Прынесла, паставіла і, пакуль дзед дабраўся адлупцаваць, яна, на злосць яму скочыла з берагу ў амут і ўтапілася.

— Ну і добра, — думае сабе дзед, адным ліхам меней будзе на свеце, і не пашоў выцягаць бабу.

Мінуў год. І зноў, вясной, гарэ той селянін на тым самым палетку, каля ракі. І думае: хоць яна і ліхая баба была, але ўсё-ж такі шкада, што ў амуце тады ўтапілася. Дай, думае, схаджу паўзіраюся хоць на той амут, дзе яна, бедная, Богу душу аддала. І, так сам у сабе разважаючы падыходзіць да таго месца, куды год таму баба скочыла. Ажно чуе, што нехтась такі ў амуце плача і стогне.

— Няйначай баба жыва яшчэ, — падумаў дзед і, чым барджэй пабег па лейцы. Рад у душы дзед, што - такі баба жыва.

— Пэўне-ж яна цяпер і такой ліхой ужо ня будзе...

Прынёс лейцы, закінуў у ваду і чуе, што нехта торгае. Ад радасці і сілаў селяніну прыбыло, цягне, спяшаецца... Аж, выцягнуўшы, глядзіць, што гэта зусім не ягоная баба, а самы істны чорт. А той, бух! на калені перад дзедам і давай дзякаваць, што выратаваў.

— Ад каго я цябе, чорта, выратаваў?

— Ад тваёй-жа бабы: як трапіла яна, год таму назад, у мой ціхі амут, то ў пекла яго абярнула і мяне нават замучыла!

Пачуўшы гэта, пабаяўся дзед другі раз закідаць лейцы ў амут. А з чортам дык і нішто: падружыўся дзед і доўгі час разам поле аралі, пняўё карчавалі і сварыцца нават не сварыліся.

ВЛАСТ

Сны

Кожны ведае, што сны бываюць рознымі. Дзяўчаты бачаць сябе ў сне паміж натоўпу прыстойных жаніхоў, з якіх выбіраюць сабе суджанага, бы той гаршчок на кірмашы. Сняцца ім вечарынкі, на якіх кожная чуецца каралеўнай і глядзіць, як абкружаючыя яе кавалеры ад страснага кахання гінуць быццам тыя мухі ад «Azotoxu».

Юнакі бачаць у сне матацыклы. Сніцца ім, як імчацца на «Явах» з недазволенай хуткасцю і дарожных кантралёраў не сустракаюць. На небе сонейка свеціць, у лесе траўка сухая, за плячыма матацыкліста сядзіць амаль каханая дзяўчына, і ў юнака ад шчасця сэрца б'ецца ў такт матацыклетнага матора.

Людзям старэйшага ўзросту пераважна сняцца цяжкія сны. Такія грамадзяне прачынаюцца апоўначы мокрымі ад поту, доўга раздумваюць над сном, а потым цешацца, што гэты прывід быў толькі сном. Вядома — калі чалавек мае сям'ю, а да першага яшчэ далекавата, то добрым сном не выпадае да такіх грамадзян з'яўляцца.

Старыя людзі гатовы зусім не ісці спаць, каб у сне не ўбачыць, як іх пераводзяць у рэнцістаў. На пенсіі з старою не пражывеш, з работай цяжкавата, а дзеці ўжо аб сваіх дзецях клапоцяцца і пра старых мала думаюць.

Што тут гаварыць пра людзей, калі мой сабачка ляжыць абаранкай на падлозе, уздрыгвае і ўсхліпвае. Схіляюся я над ім і пераконваюся, што спіць каменным сном. Відаць, бачыць свой страшны, сабачы сон. Або здрадзіла яго суседава сучка, а мо' бачыць, як за зайцам пагнаўся і набег на мядзведзя; а можа бачыць, як яго гыцаль здрадліва схапіў?

У суседа раніцаю лямант быў на ўсю вёску. Аказалася, калі сусед спаў, раптам адчуў, як нешта б'е яго па голаму целу, халоднае як лёд і мокрае як шмата. Схапіўся ён са страху, крычаць пачаў — а аказалася, яго прыяцель з рыбы прыйшоў і пад коўдру падклаў жывых ліноў.

На тым ужо і свет стаіць — часамі і блізкія робяць нам непрыемныя сюрпрызы.

Дзядзька Лявонь

Няхай думаюць

— Як ты можаш насіць гэты плашч, што нядаўна быў чышчаны бензінам. Смурод ад яго на вярсту!

— Тым лепш. Няхай думаюць, што маю сваю машыну.

Добрае пажаданне

Паставіла маці на стол гарачую верашчаку. Сын сярбануў, ды так апарыўся, што аж слёзы з вачэй пасыпаліся. Бацька пытае:

— Чаго, сынку, плачаш?

— Што я ў таткі адзін — жаласліва адказвае сын.

Сярбануў верашчакі бацька, ажно вочы на лоб вылезлі. Сын пытае:

— А ты чаго, татка, плачаш?

— Ах, сынок, — кажа, —маю цябе аднаго, але каб і таго даў Бог не аглядаць.

Падслухана

— Ці добра гатуе страву твая маладая жонка?

— Гатуе то добра, але мне есці цяжка.

Непаразуменне

— Учора ўлез да нашай хаты злодзей...

— Ці забраў што?

— Не, але прышлося адвезці яго ў шпіталь, бо жонка думала, што гэта я іду з кірмашу.

Здалося

— Выбачайце, паважаная! Мне штосьці здаецца, што мы з вамі былі разам ў першай прычасці ў 1871 годзе?

— Мажліва, што былі, бо вы нічагусенька не змяніліся — і цяпер вы вельмі дзяцінны...

Аматар

— Гэты малады доктарчык штось часта паглядае на мяне. Відаць, я спадабалася яму.

— Усё мажліва — ён-жа вялікі аматар старажытнасці.

У школе

— Два без двух, колькі будзе?

Вучань маўчыць.

— Меў у кішэні 2 грошы і ты іх згубіў — што засталося ў кішэні.

— Дзірка.

Не кахае

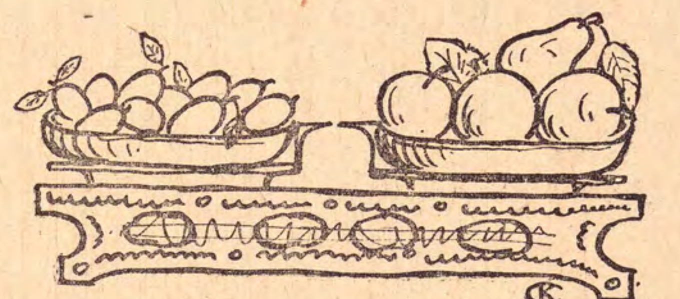
— Ён мяне ўжо не кахае!...

—Адкуль табе прышла такая думка ў галаў?

— Даўней ён мяне прасіў цэлага жмута валасоў, а цяпер гневаецца, як знойдзе ў місцы нават маленечкі валасок.

— Татачка! Ці гэты бусел не паляцеў часамі па сястрычку мне?

АДГАДАНКА

Слівы, яблыкі і грушы. Дзесяць сліваў важыць столькі, колькі тры яблыкі і адна груша.

А шэсць сліваў і аднэ яблыка важыць столькі, колькі груша.

Колькі тады трэба палажыць сліваў на адну чашу, каб ураўнаваць іх з адной грушай?

Сярод тых чытачоў, якія да 20.IX. г. г. прышлюць правільныя развязкі будзе разлясавана 10 кніжных узнагарод. Р.

Развязка рэбуса з 30 нумара „Нівы“

«З мядзведзям дружы, а за стрэльбу дзяржы».

Кніжныя ўзнагароды атрымалі:

1) Яўгіня Казлоўская — Гацькі, Бельскага павета,
2) Анастазія Стэпанюк — Новаберазова, Гайнаўскі павет.
3) Мікола Каліш — Монькі,
4) Сцяпан Тыхонюк — Голады,
5) Леанід Ануфрыюк — Паўлы, Бельскі павет,
6) Чэслаў Весяловіч — Острувак, Сакольскі павет,
7) Янка Гурло - Шчэцін,
8) Мар'я Белаказовіч — Відава, Бельскага павета,
9) Вольга Крынчук — Слонім (БССР)
10) Уладзімір Корх — Войшкі, Бельскага павета.

Узнагароды высылаем поштай. Р.

Галоўны рэдактар ГЕОРГІ ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA" Organ Białoruskiego Towarzystwa Społeczno - Kulturalnego w Białymstoku. Adres redakcji: Białystok, ul. Manifestu Lipcowego 25, tel. 25-89. Warunki prenumeraty: miesięczna — 2.40 zł, kwartalna — 7.20 zł, półroczna 14.40, roczna 28.80. Prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe i listonosze. Wydawnictwo: RSW „Prasa", Prenumeratę ze zleceniem wysyłki zagranicę przyjmuje PKWZ „Ruch" Warszawa. Należność wpłacać na konto PKO I-6-100024 Warszawa. Cena prenumeraty z wysyłką zagranicę wynosi: kwartalnie 10,15 zł, półrocznie 20,30 zł, rocznie 40,60 zł. Druk Białostockie Zakłady Graficzne. Nakład 5.205 T-11